

Západočeská univerzita v Plzni – Fakulta právnická
KATEDRA OBČANSKÉHO PRÁVA

Diplomová práce

**EVROPSKÁ KUPNÍ SMLOUVA
A KOUPEŤ VĚCI MOVITÉ
DLE NOVÉHO OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU**

VÍT PELECH

Běhounkova 2453, Praha 5, 155 00

Studijní program: M6805 Právo a právní věda

Typ studia: prezenční

Praha 2014

Vedoucí práce: Prof. JUDr. Přemysl Raban, CSc.
Katedra obchodního práva

**West Bohemian University Pilsen - Faculty of Law
DEPARTMENT OF CIVIL LAW**

Diploma Thesis

**COMMON EUROPEAN SALES LAW
AND ACQUISITION OF MOVABLE ASSET
FROM NEW CODE OF CIVIL LAW**

VÍT PELECH

Běhounkova 2453, Prague 5, 155 00

Study program: M6805 Law and Legal Science

Study: full-time

Prague 2014

Academical advisor: Prof. JUDr. Přemysl Raban, CSc.
Department of Commercial Law

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

Praha

Jméno autora: Vít Pelech

31. března 2014

Vlastnoruční podpis

ANOTACE

Obsah:

Diplomová práce v úvodní kapitole stručně uvádí přehled snah o unifikaci mezinárodní kupní smlouvy s důrazem na vymezení Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (Vídeňská úmluva), která je z těchto snah nejvýznamnější. V další části je prezentována Společná evropská právní úprava prodeje (CESL). V následující kapitole je vymezena úprava koupě věci movité dle Nového občanského zákoníku.

Základní údaje:

Pelech, V.: EVROPSKÁ KUPNÍ SMLOUVA A KOUPĚ VĚCI MOVITÉ
DLE NOVÉHO OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU

/Diplomová práce/ Praha 2014 – Západočeská univerzita v Plzni,
Fakulta právnická, katedra občanského práva, 75 stran.

Klíčová slova:

Akceptace, Informační povinnosti, Koupě, Nový občanský zákoník, Oferta,
Promlčení, Společná evropská právní úprava prodeje

ANNOTATION

Abstract:

In its introductory chapter, this Diploma Thesis briefly resumes the efforts made in order to unify the international acquisition contract, with particular attention paid the most important one: the definitions of the UNO Agreement on the contracts on international acquisition of goods (the Vienna Agreement). The next chapter presents the Common European Sales Law (CESL). The following part defines the modification of the acquisition of a movable asset according the new Code of Civil Law.

Details:

Pelech, V.: COMMON EUROPEAN SALES LAW AND ACQUISITION OF MOVABLE ASSET FROM NEW CODE OF CIVIL LAW

/Diploma Thesis/ Prague 2014 – West Bohemian University Pilsen,

Faculty of Law, Department of Civil Law, 75 pages.

Keywords:

Acceptation, Information Duties, Acquisition, the new Code of Civil Law, Offer, Prescription, the Common European Sales Law

OBSAH

Seznam použitých zkratk	9
Úvod	10
1. Dosavadní snahy o unifikaci mezinárodní kupní smlouvy....	11
1.1 Unifikační snahy po 2. sv. válce	11
1.2 Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží	12
1.2.1 Použitelnost	12
1.2.2 Náležitosti a forma	13
1.2.3 Povinnosti smluvních stran	14
1.2.3.1 Povinnosti prodávajícího	14
1.2.3.2 Povinnosti kupujícího	15
1.2.4 Promlčení	16
2. Společná evropská právní úprava prodeje	17
2.1 Cíle Společné evropské právní úpravy prodeje	17
2.2 Předmět úpravy a použitelnost	19
2.3 Právní základ	21
2.4 Informační povinnosti	23
2.5 Kontrakční proces	25
2.5.1 Oferta	26
2.5.2 Akceptace	27
2.6 Právo na odstoupení od smlouvy a jeho uplatnění	28
2.6.1 Právo na odstoupení od smlouvy	28
2.6.2 Uplatnění práva odstoupit od smlouvy, jeho účinky a s tím spojené povinnosti smluvních stran	30

2.7 Povinnosti smluvních stran	31
2.7.1 Povinnosti kupujícího	31
2.7.1.1 Povinnost zaplatit kupní cenu	31
2.7.1.2 Povinnost převzít zboží	32
2.7.2 Povinnosti prodávajícího	33
2.7.2.1 Povinnost dodat zboží nebo digitální obsah ...	33
2.7.2.2 Shoda zboží a digitálního obsahu se smlouvou	34
2.8 Prostředky nápravy stran v případě porušení kupní smlouvy a smlouvy o dodání digitálního obsahu	35
2.8.1 Prostředky nápravy, které má kupující k dispozici	36
2.8.2 Prostředky nápravy, které má prodávající k dispozici ...	39
2.9 Přejedání nebezpečí	41
2.10 Promlčení	43
3. Koupě věci movité dle NOZ	45
3.1 Vymezení kupní smlouvy	46
3.2 Vymezení převodu movitostí	47
3.3 Věci v právním smyslu	48
3.4 Informační povinnosti	49
3.4.1 Obecné informační povinnosti	49
3.4.2 Informační povinnost u smluv uzavíraných distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory	50
3.5 Kontrakční proces	51
3.5.1 Oferta	52
3.5.2 Akceptace	53
3.5.3 Obchodní podmínky	54
3.6 Povinnosti smluvních stran	55

3.6.1 Povinnost odevzdat předmět koupě	55
3.6.2 Povinnost převést vlastnické právo	55
3.6.3 Povinnost zaplatit kupní cenu	56
3.6.4 Povinnost převzít předmět koupě	56
3.7 Vedlejší ujednání při kupní smlouvě dle NOZ	57
3.7.1 Výhrada vlastnického práva	58
3.7.2 Výhrada zpětné koupě	59
3.7.3 Výhrada zpětného prodeje	59
3.7.4 Předkupní právo	60
3.7.4.1 Poznámka k předkupnímu právu u superficiální zásady	61
3.7.5 Koupě na zkoušku	61
3.7.6 Výhrada lepšího kupce	62
3.7.7 Cenová doložka	62
3.8 Promlčení	62
3.8.1 Délka promlčecí lhůty	63
3.8.2 Zkrácení a prodloužení promlčecí lhůty	63
4.0 Závěr	65
5.0 Cizojazyčné resumé	67
6.0 Použitá literatura.....	69
7.0 Kopie zadání DP.....	73
8.0 Bibliografické údaje.....	75

Seznam použitých zkratk

B2B	Podnikatelský právní vztah (business to business)
B2C	Spotřebitelský právní vztah (business to customer)
CESL	Společná evropská právní úprava prodeje
EU	Evropská Unie
MezProml	Úmluva OSN o promlčení při mezinárodní koupi zboží, doplněna a pozměněna Dodatkovým protokolem k Úmluvě o promlčení při mezinárodní koupi zboží, vyhlášené pod č. 123/1988 a č. 161/1991 Sb.
NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ObchZ	zákon č. 513/1991., obchodní zákoník
OZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
SFEU	Smlouva o fungování Evropské Unie
UNCITRAL	Komise OSN pro mezinárodní právo obchodní
VDP RVHP	Všeobecné dodací podmínky RVHP
Vídeňská Úmluva	Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (Vienna Convention On International Sales of Goods), vyhlášena pod č. 160/1991 Sb.

Úvod

Tématem diplomové práce je Evropská kupní smlouva (CESL) a koupě věci movité dle NOZ. Je to v současné době velice aktuální téma. CESL komplexně upravuje koupi zboží, smlouvy o dodání digitálního obsahu či smlouvy o poskytování souvisejících služeb. Tato úprava bude použitelná v členských státech EU, ale i ve třetích státech, pokud bude mít některá ze stran bydliště/sídlo podnikání v některém členském státě EU. Současná roztržičnost právních předpisů a vysoká ochrana spotřebitele v právních řádech členských států má za následek nerozvíjení vnitřního evropského trhu, kdy buď obchodníci odmítají přijímat objednávky od spotřebitele z jiného státu, nebo spotřebitelé odmítají uzavírat objednávky od obchodníků z jiných států. Pro obchodníka je důvodem k odmítání objednávek potřeba přizpůsobit se ochraně spotřebitele domovského právního řádu země spotřebitele a pro spotřebitele je důvodem právě nejistota ohledně jeho práv. Výše zmíněnému by měla CESL pomoci. V odborné literatuře či článcích však není shoda, zda je právě CESL tím „všelákem“, který spasí trh. Ten se totiž vlivem různých právních řádů zcela nerozvíjí. Potřebnost a důvodnost CESL je ožehavé téma zvláště proto, že Vídeňská úmluva již upravuje mezinárodní koupi zboží a dále, že interpretační pravidlo CESL znemožňuje subsidiární použití vnitrostátního právního řádu. Pokud se tedy smluvní strany rozhodnou použít pro své vztahy CESL, bude to pro ně krok do neznáma.

Téma diplomové práce je zajímavé v tom, že v době psaní této práce nebyla účinná úprava kupní smlouvy podle nového občanského zákoníku ani úprava kupní smlouvy podle Společné evropské právní úpravy prodeje. NOZ by měl být revolučním soukromoprávním kodexem, který klade důraz na demokratické tradice a principy soudobého soukromého práva v Evropě. NOZ přinesl revoluční úpravu soukromého práva, kde se změnám nevyhnula ani úprava koupě věci movité. Právě Společná evropská úprava prodeje by měla novému občanskému zákoníku při přeshraniční koupi konkurovat. V textu budou popsány úpravy kupní smlouvy dle CESL a NOZ.

1. Dosavadní snahy o unifikaci mezinárodní kupní smlouvy

1.1 Unifikační snahy po 2. světové válce

Mezinárodní směna zboží je nejrozšířenější formou obchodního styku mezi obchodníky z různých států. Právní režim, kterým se bude taková mezinárodní směna řídit, je různý, a to podle rozhodného práva, které si účastníci zvolili, nebo které je použitelné podle Nařízení Řím I. Nejistota podnikatelů ohledně jejich práv zapříčinila snahy států o harmonizaci a unifikaci mezinárodní kupní smlouvy.¹ Snahy o unifikaci mezinárodní kupní smlouvy pocházejí již z dob před 2. sv. válkou, ale prvním relevantním výstupem z těchto snah bylo přijetí tzv. jednotných Haagských zákonů² v roce 1964. Oba jednotné zákony vstoupily v platnost v r. 1972. Haagské konvence o mezinárodní koupi zboží ratifikovalo málo států a nenašly širšího uplatnění.

Významnou unifikaci vztahů při dodávkách zboží mezi členskými státy Rady vzájemné hospodářské pomoci představovaly VDP RVHP. Tyto upravovaly práva a povinnosti organizací členských států RVHP, a to při dodávkách zboží, dodávkách montáže a poskytování jiných technických služeb. Pro členské státy byly VDP RVHP závazné a strany se od nich, až na malé výjimky, nemohly odchýlit. VDP RVHP byly „formou odpovědi“ na západoevropské unifikační snahy, které vyvrcholily sjednáním Vídeňské úmluvy. Vídeňská úmluva byla sjednána na půdě OSN, a to v rámci komise UNCITRAL dne 11. dubna 1980. Tehdejší Československo ratifikovalo Vídeňskou úmluvu 5. března 1990 a součástí našeho právního řádu se stala v r. 1994.

-
- 1 Přesnější by bylo použití termínu „mezinárodní koupě zboží“, a to i kvůli doslovnému názvu Vídeňské úmluvy, avšak výraz „mezinárodní kupní smlouva je vžitý. K tomu více BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., RABAN, P. a kol. *Kurz obchodního práva. Obchodní závazky*. 5. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010, 307 s.
 - 2 Haagské konvence o mezinárodní koupi zboží byly dvě: Úmluva o jednotném zákonu upravujícím mezinárodní koupi zboží a Úmluva o jednotném zákonu týkající se uzavírání smluv o mezinárodní koupi zboží.

1.2 Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

1.2.1 Použitelnost

V Úmluvě OSN je smlouva o mezinárodní koupi zboží definována v čl. 1 jako kupní smlouva, která je uzavřena mezi stranami, jejichž sídla jsou ve smluvních státech anebo mezi stranami, z nichž alespoň jedna má sídlo ve smluvním státě a podle mezinárodního práva soukromého se má použít právo takového smluvního státu. Smluvní státy ale mohou učinit výhradu, díky které se Vídeňská úmluva použije jen pro ty vztahy vznikající z mezinárodního obchodu, kdy všechny smluvní strany budou mít místo podnikání ve smluvních státech této úmluvy. Mohou tedy omezit použitelnost, a to jen pro vztahy, kdy mají obchodníci místo podnikání pouze ve smluvních státech.³ Pokud mají smluvní strany místo podnikání, bydliště nebo sídlo v různých smluvních státech této úmluvy, použije se úmluva přímo, a to aniž by na její použití odkazovala některá kolizní norma.⁴

Její použitelnost je negativně definována v člancích 2 a 3 předmětné úmluvy, kdy se Vídeňská úmluva nepoužije na zboží, které je kupováno pro osobní potřebu, potřebu rodiny nebo domácnosti, ledaže prodávající nevěděl v době před uzavřením smlouvy nebo při uzavírání smlouvy, že je zboží kupováno k takovému účelu.⁵ Vídeňská úmluva počítá s transakcemi mezi obchodníky a dle některých názorů⁶ není vhodnou právní úpravou pro spotřebitelské obchody. Dále se Vídeňská úmluva nepoužije pro koupě na dražbách, cenných papírů a peněz, lodí, člunů, vznášedel nebo letadel⁷,

3 Takto omezenou použitelnost, ve formě výhrady, využila tehdejší ČSFR ale například i USA a Čína. K tomu více BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., RABAN, P. a kol. *Kurz obchodního práva. Obchodní závazky*. 5. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010, 309 s. ISBN 978-80-7400-337-0

4 Srov. KUČERA, Z., PAUKNEROVÁ, M., RUŽIČKA, K. a kol. *Právo mezinárodního obchodu*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. 217 s. ISBN 978-80-7380-108-3

5 Pokud si kupující kupuje zboží pro svou osobní spotřebu, je spotřebitelem a váže se na něj institut ochrany spotřebitele

6 Např. ROZEHNALOVÁ, N. a kol. *Právo mezinárodního obchodu*. Brno : Masarykova univerzita, 2001. 176 s. ISBN 80-210-2612-X

7 Vídeňská úmluva se nepoužije na nákup těchto jako celku. Na jejich náhradní díly však použitelná je. K tomu ROZEHNALOVÁ, N. a kol. *Právo mezinárodního obchodu*. Brno : Masarykova univerzita, 2001. 177 s. ISBN 80-210-2612-X

dodávek elektrické energie a konečně se nepoužije na koupě věcí při výkonu rozhodnutí nebo podle rozhodnutí soudu.⁸

Vídeňská úmluva vymezuje smlouvy svojí povahou odlišné od smlouvy kupní. Vídeňská úmluva se nepoužije na smlouvy, ve kterých se strana, která zboží objednává, zavazuje dodat podstatnou část věcí nutných pro jejich výrobu nebo zhotovení. Rovněž se Vídeňská úmluva nepoužije na smlouvy, ve kterých převažující část závazků strany, která dodává zboží, spočívá ve vykonání prací nebo poskytnutí služeb.⁹

Další omezení použitelnosti této úmluvy tkví přímo v názvu věcí, které jsou předmětem kupní smlouvy o mezinárodní koupi zboží, a tím je zboží. Má se za to, že zboží může být pouze věc movitá, takže předmětem mezinárodní kupní smlouvy, upravené Vídeňskou úmluvou, nemohou být nemovitosti. Z výše zmíněného vyplývá, že ne všechny smlouvy s mezinárodním prvkem o koupi věci se budou řídit Vídeňskou úmluvou. Použitelnost podtrhuje článek 6, dle kterého mohou strany vyloučit použitelnost jakéhokoliv ustanovení nebo úmluvu jako celek, resp. se „*Vídeňská konvence použije všude tam, kde se strany nerozhodly uplatnit jiné právní předpisy*“.¹⁰

1.2.2 Náležitosti a forma

Vídeňská úmluva stanovuje náležitosti a formu kupní smlouvy ve svých člancích 11 a 14. Už kvůli své rozsáhlé dispozitivnosti nestanovuje formální náležitosti, takže pro ni platí bezformálnost, může tedy být uzavřena jak v ústní, tak v písemné podobě.¹¹ Tři podstatné náležitosti¹² však zakládá čl. 14, který se věnuje jednání o uzavření smlouvy, resp. návrhu na její vznik. Jsou jimi dostatečná určitost návrhu (oferty) a tento musí být určen jedné nebo více osobám, dále musí být určeno zboží a kupní cena (nebo způsob jejího

8 Čl. 2 Vídeňské úmluvy

9 Čl. 3 Vídeňské úmluvy

10 KOM(2010) 348 v konečném znění, 1.7.2010, 3 s.

11 Pokud však právní řád některého členského státu Vídeňské úmluvy požaduje, aby byla taková kupní smlouva uzavírána v písemné formě, může tento členský stát v souladu s čl. 96 učinit výhradu, kterou musí obchodníci respektovat, resp. nemohou použít takové výhrady vyloučit

12 Dle ONDŘEJ, J. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé a obchodní*. 2 rozšířené vydání. Plzeň : Aleš Čeněk, 2007. 434 s. ISBN 978-80-7380-032-1

dodatečného určení). Když se z návrhu nestane nabídka, kupní smlouva uzavřená nebude a návrh nebude nabídkou, pokud nebude obsahovat tyto tři základní náležitosti. Vídeňská úmluva upravuje dle čl. 4 pouze proces uzavírání smlouvy a následná práva a povinnosti prodávajícího a kupujícího. V témže článku je rovněž stanoveno, že Vídeňská úmluva neupravuje platnost smlouvy a účinky na převod vlastnického práva. Tyto otázky musí být řešeny pomocí obecných zásad, na kterých úmluva spočívá a není-li jich, pak pomocí kolizních norem v rámci národního právního řádu. Na základě výše zmíněného může nastat situace, že i když bude na smlouvu aplikována Vídeňská úmluva, může nastat otázka, kterou Vídeňská úmluva neupravuje a bude se muset postupovat dle národních právních řádů, pokud nelze úmluvu interpretovat pomocí obecných zásad, na kterých spočívá.

1.2.3 Povinnosti smluvních stran

1.2.3.1 Povinnosti prodávajícího

Prodávající je povinen dodat zboží řádně a včas.¹³ Zboží je dodáno včas, je-li dodáno ve sjednaný termín a není-li ho, v době přiměřené po uzavření smlouvy. Je-li zboží dodáno před sjednaným termínem, není kupující povinen takové zboží přijmout. Zboží musí být v takovém množství, provedení, obalu a jakosti, v jakém ho určila smlouva. Neurčuje-li smlouva výše zmíněné, tak platí, že musí být v souladu s účelem, pro který se obvykle používá, nebo pro který ho chce používat kupující, pokud ho na to prodávající upozornil. Zboží musí prodávající předat kupujícímu ve smluveném místě. Není-li ho, pak je zboží předáno jeho předáním prvním dopravci, pokud dopravu zajišťuje prodávající.¹⁴ Místem předání může být také sklad či místo výroby, je-li smluvním stranám dostatečně známé, nebo sídlo podnikání

13 K tomu BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., RABAN, P. a kol. *Kurz obchodního práva. Obchodní závazky*. 5. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010. 594 s. ISBN 978-80-7400-337-0

14 V takovém případě musí prodávající uzavřít smlouvu o přepravě zboží do smluveného místa určení. Přeprava by měla odpovídat smluvním okolnostem. Zboží musí být řádně označeno, popř. musí prodávající informovat kupujícího o tom, že odeslal zboží a zboží vymezit, k tomu srov. BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., RABAN, P. a kol. *Kurz obchodního práva. Obchodní závazky*. 5. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010. 594 s. ISBN 978-80-7400-337-0

prodávajícího v době uzavření smlouvy. Předmět smlouvy – zboží musí být nezatíženo právy třetích osob a prodávající je povinen předat se zbožím i doklady, vztahující se k němu. Současně s předáním zboží prodávajícím přejde vlastnické právo na kupujícího. Nepřevezme-li si kupující zboží včas, je prodávající povinen řádně pečovat o zboží, aby bylo zachováno pro účely smlouvy. Současně prodávajícímu vzniká zadržovací právo na předmět smlouvy, pokud mu nebudou uhrazeny přiměřené náklady, které prodávající vynaložil v souvislosti se zachováním předmětu smlouvy.

1.2.3.2 Povinnosti kupujícího

Pro kupujícího, ve vztahu upraveném Vídeňskou úmluvou, vyplívají tři hlavní povinnosti: (1) povinnost zaplatit kupní cenu, (2) povinnost převzít zboží a (3) povinnost zachovat zboží, má-li kupující v úmyslu předmětné zboží odmítnout.

Kupující je povinen zaplatit kupní cenu způsobem, který vyplývá ze smlouvy a v místě, na kterém se smluvní strany dohodly. Nedohodnou-li se na místě placení, je k platbě závazné místo podnikání prodávajícího nebo místo, kde se oproti platbě dodávají doklady ke zboží. Kupující je oprávněn si zboží prohlédnout, než začne platit jeho povinnost k platbě. Smluvní strany se mohou dohodnout, že předání zboží či dokladů proběhne oproti zaplacení kupní ceny. Ohledně měny, ve které má být placeno, Vídeňská úmluva mlčí. Není-li dohodnutá měna a nelze-li jí zjistit ani podle zvyklostí, je pro vztah upravený Vídeňskou úmluvou závazná měna v místě podnikání prodávajícího.

Povinnost převzít zboží má význam z hlediska případné škody na něm vzniklé. Kupující je povinen splnit všechny úkony, které se od něho dají rozumně očekávat tak, aby mohl prodávající splnit svojí povinnost předat zboží, a dále je kupující povinen provést vlastní převzetí zboží.

Povinnost zachovat zboží má význam pro kupujícího v případech, kdy sice kupující zboží obdržel, ale v souladu se smlouvou se ho chystá odmítnout. Kupující je povinen přijmout opatření potřebná pro zachování specifikace zboží upraveného ve smlouvě. Pro zajištění uhrazení přiměřených nákladů má

kupující k předmětu mezinárodní koupě zadržovací právo, a to do doby, než mu prodávající tyto náklady nahradí.

1.2.4 Promlčení

Vídeňská úmluva jako jediná ze zkoumaných právních předpisů (OZ, NOZ, ObchZ a CESL) neobsahuje vlastní úpravu promlčení. Promlčení pro vztahy vzniklé z Vídeňské úmluvy se bude řídit Úmluvou OSN o promlčení při mezinárodní koupit zboží (MezProml), která byla přijata dříve než Vídeňská úmluva a musela být doplněna Dodatkovým protokolem¹⁵. Mezproml je vyhlášena v ČR pod č. 123/1988 Sb. (Dodatkový protokol pod č. 161/1991 Sb.) a je součástí českého právního řádu. Mezproml nepřipouští subsidiární použití vnitrostátních předpisů upravujících promlčení.¹⁶

Mezproml je použitelná v případě, že smluvní strany mají místa podnikání ve smluvních státech této úmluvy nebo pokud normy mezinárodního práva soukromého odkazují na právní řád členského státu. Smluvní strany mohou výslovně použití této úmluvy vyloučit.¹⁷

Mezproml stanoví v čl. 8 obecnou čtyřletou promlčecí lhůtu. V této souvislosti je potřeba upozornit na čl. 23, dle kterého skončí promlčecí lhůta nejpozději deset let poté, co začala běžet. Účinky uplynutí promlčecí lhůty jsou takové, že k promlčení se musí přihlížet v právním řízení, pokud se ho dovolá strana, která se takového řízení účastní a dále, že právo nemůže být přiznáno nebo uznáno v jakémkoliv právním řízení, které bylo zahájeno po skončení promlčecí lhůty.¹⁸

15 Mezproml byla přijata již v roce 1974 a po přijetí Vídeňské úmluvy bylo třeba harmonizovat Mezproml právě s ustanovením Vídeňské úmluvy.

16 K tomu RADOŠOVSKÝ, P. *Rozhodné právo v závazkových vztazích z mezinárodního obchodu – pravidla pro určení rozhodného práva – část. II.* (on-line), dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/rozhodne-pravo-v-zavazkovych-vztazich-z-mezinarodniho-obchodu-pravidla-urceni-rozhodneho-prava-cast-ii-hmotne-normy-v-oblasti-zavazkovych-vztahu-22412.html>, čerpáno ze dne 22.1.2014. Uskuteční-li věřitel před uplynutím promlčecí lhůty na území státu dlužníka jiný právní úkon než zahájení řízení či uplatnění práva v zahájeném řízení, a pokud podle práva státu dlužníka má takový úkon za následek nový běh promlčecí lhůty, pak běží promlčecí lhůta znovu od doby určené takovým právem. Srov. čl. 19 vyhl. č. 123/1988 Sb.

17 Čl. 3 Mezproml

18 Čl. 24 a čl. 25 odst. 1 Mezproml

2. Společná evropská právní úprava prodeje

2.1 Cíle Společné evropské právní úpravy prodeje

CESL vychází z potřeby povzbudit přeshraniční obchod v rámci Evropské unie a více umožnit obchod v rámci jednotného trhu. Z průzkumů¹⁹ vyplývá, že pro 44% spotřebitelů je nejistota ohledně jejich práv tak vysoká, že jsou odrazováni od nakupování z jiných zemí Evropské unie. „*I když třetina spotřebitelů by v případě, že by platila jednotná evropská pravidla, uvažovala o nakupování na internetu z jiné země EU, v současné době tak činí pouze 7 % z nich*“.²⁰ Spotřebitelé jsou tak nuceni obracet se se svými potřebami na svůj domácí trh, což vede k jejich znevýhodňování kvůli omezenému přístupu ke zboží, a to za vyšší ceny a od menšího počtu zahraničních obchodníků. „*Podstatná část spotřebitelů v důsledku toho upřednostňuje domácí nákupy, i když to znamená, že mají menší výběr za vyšší ceny*“.²¹ Obchodníci pak mají méně pobídek k inovaci a zlepšování kvality zboží. Navíc, překážky přeshraničního obchodu mohou vážně narušovat hospodářskou soutěž.

V dnešní moderní době, kdy je internet médiem, které nás stále více obklopuje, je možnost nakupovat on-line stále více atraktivní nejenom pro spotřebitele, ale i pro obchodníky. Obchody on-line a obchody s digitálním obsahem tak budou narůstat. Internet totiž podstatně zjednodušuje hledání nabídek a porovnávání jejich parametrů. Státy tak budou muset víc regulovat tyto obchody, což povede k větším rozdílům v právních úpravách jednotlivých členských států. S těmito rozdíly jsou spjaty větší finanční náklady na transakce. Nejvíce jsou takto postiženi obchodníci, kteří obchodují se spotřebiteli. Kvůli vysoké ochraně spotřebitele musí totiž obchodníci modifikovat jejich smluvní podmínky, pokud si vyberou jako rozhodné jiné právo, než je domovské právo spotřebitele, aby byly v souladu s touto ochranou, což vede k tomu, že obchodníci mohou odmítnout uzavřít takovou

19 Eurobarometr 299a, obchodní přístupy k přeshraničnímu obchodu a ochraně spotřebitele, s. 10

20 KOM(2011) 636 v konečném znění, 11.10.2011, s. 3

21 KOM(2011) 636 v konečném znění, 11.10.2011, s. 16

smlouvu. Objednávky od spotřebitelů jsou ze zahraničí často odmítány, protože obchodníci nechtějí vstupovat do přeshraničních transakcí.²² „*Pokud jde o elektronický obchod, musí být navíc pozměněny i internetové stránky, aby odrážely závazné požadavky rozhodného cizího práva při uzavírání smluv se spotřebitelem, což znamená další náklady*“.²³ Zvolení jiného práva, než práva země spotřebitele totiž obchodníky nezbavuje poskytnout spotřebitelům stejnou ochranu, jakou jim poskytuje právo jejich státu.²⁴ Spotřebitel je tak ve svých právech chráněn úpravou v právním řádu jeho země bez ohledu na to, jaké rozhodné právo si pro smlouvu účastníci zvolili. Komplikace s množstvím různých právních úprav totiž s sebou nesou obchodníci při uskutečňování jejich obchodní činnosti. Obchodníci dokonce kladou potíže v rozdílech a vyhledávání cizí úpravy smluvního práva na první místo mezi překážkami v transakcích B2C.²⁵ Potíže s cizí právní úpravou zařazují obchodníci v transakcích B2B na třetí místo.²⁶ Dodatečné nejenom finanční náklady následně brání v expanzi obchodníků na další evropské trhy.

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o Společné evropské právní úpravě prodeje je rozdělen do tři části: nařízení, přílohu I a přílohu II tohoto nařízení. První příloha návrhu, která obsahuje vlastní znění CESL, je rozdělena do osmi částí. Vedle úvodních ustanovení jsou to části: (1) uzavírání závazné smlouvy; (2) posuzování obsahu smlouvy; (3) povinnosti a prostředky nápravy stran kupní smlouvy a smlouvy o dodání digitálního obsahu; (4) povinnosti a prostředky nápravy stran smlouvy o poskytování souvisejících služeb; (5) navrácení plnění a poslední část je věnována tématu (6) promlčení. Tyto části představují její hlavní body. V zájmu následné kontroly je stanoven požadavek na oznamování pravomocných rozsudků národních soudů členských států, pokud by při jejich rozhodovací činnosti došlo k výkladu některého ustanovení tohoto nařízení. Uvedení těchto rozsudků v databázi Komise významně zvýší právní jistoty účastníků právního vztahu. Pomocí tohoto

22 KOM(2011) 635 v konečném znění, 11.10.2011, 16-17 s.

23 KOM(2011) 635 v konečném znění, 11.10.2011, 16 s.

24 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I), čl. 6 odst. 2

25 Eurobarometr 321, evropské smluvní právo v transakcích mezi podnikateli a spotřebiteli, 23 s.

26 Eurobarometr 320, evropské smluvní právo v transakcích mezi podnikateli, 15 s.

požadavku budou Komisi poskytnuty materiály a informace o používání CESL, které bude moci Komise přezkoumat a po době zhodnotit.

Toto nařízení umožňuje používat jednoho smluvního souboru pravidel při přeshraničních transakcích, což by mělo mít za následek zvýšení právní jistoty a snížení nákladů obchodníka při plnění svých práv a povinností, kdy tyto se mohou lišit podle rozdílů v právních rádech členských států. Dále poskytuje úpravu ochrany spotřebitele a má za cíl povzbudit ho v přeshraničních nákupech.

2.2 Předmět úpravy a použitelnost CESL

Z okruhu vztahů, na které se CESL vztahuje, vyplývá její nadnárodní charakter, orientace na úzký okruh smluvních vztahů a její fakultativnost, kdy *„účelem tohoto nařízení je zlepšit podmínky pro vytvoření a fungování vnitřního trhu poskytnutím jednotného souboru pravidel smluvního práva“*, kdy *„tato pravidla lze používat na přeshraniční transakce týkající se prodeje zboží, dodání digitálního obsahu a poskytování souvisejících služeb, jestliže se tak smluvní strany dohodnou“*.²⁷

Smlouvy, na které lze uplatnit CESL jsou kupní smlouvy, smlouvy o dodání digitálního obsahu a smlouvy o poskytování souvisejících služeb.²⁸

Místní působnost CESL je vymezena jen na přeshraniční smlouvy. Nelze jí tedy užít na smlouvy, kdy mají smluvní strany bydliště ve stejném státě. Rovněž musí mít alespoň jedna ze smluvních stran bydliště v členském státě Evropské unie. Návrh společné evropské právní úpravy prodeje předpokládá, že tato úprava bude použitelná nejenom pro přeshraniční smlouvy mezi členskými státy, ale i mezi členskými státy na jedné straně a třetími státy na straně druhé. CESLem se tedy může řídit smluvní vztah mezi členským státem EU a jejím nečlenským státem. Rozhodný okamžik pro stanovení toho,

27 Čl. 1 odst. 1 CESL

28 KOM(2011) 635 v konečném znění, 11.10.2011, 27 s.

zda se jedná o přeshraniční nebo vnitrostátní dohodu je moment uzavření dohody o použití společné evropské právní úpravě prodeje.²⁹

CESL může být použita jen tehdy, pokud je alespoň jedna ze smluvních stran obchodníkem. Lze jí použít i za situace, kdy mají postavení obchodníka všechny smluvní strany. V takovém případě ale musí být jedna ze smluvních stran malým nebo středním podnikem. Malým nebo středním podnikem se rozumí podle tohoto nařízení obchodník, který zaměstnává méně než 250 osob, nebo obchodník, který má roční obrát nepřesahující 50 milionů EUR nebo bilanční sumu roční rozvahy nepřesahující 43 milionů EUR nebo ekvivalent této částky v cizí měně v případě, že sídlo obchodníka je ve třetí zemi nebo v členské zemi EU, která má jinou měnu než euro.

CESL může být použita, pokud se na jejím použití dohodly všechny smluvní strany. Ve vztahu B2C je dohoda o použití společné evropské právní úpravy prodeje platná za podmínky, že spotřebitel svůj souhlas vyjádří odděleně od jednání směřující k uzavření smlouvy.³⁰ Pro tyto účely obsahuje přílohu II Návrhu nařízení o společné evropské právní úpravě prodeje tiskopis nazvaný „Standardní informační oznámení“, které obsahuje souhrn práv a povinností vyplývajících ze zamýšleného smluvního vztahu. Tento dokument musí spotřebitel dostat do své dispozice jasným způsobem, aby byl vázán společnou evropskou právní úpravou prodeje. Pokud byla dohoda o použití společné evropské právní úpravy prodeje uzavřena za podmínek, které neumožňují obchodníkovi dostát svému informačnímu závazku, tedy předat do spotřebitelovy dispozice standardní informační oznámení, nebude spotřebitel vázán dohodou o použití spojené evropské právní úpravy prodeje do doby, než vyjádří svůj souhlas s použitím spojené evropské právní úpravy prodeje a tento souhlas bude doplněn o standardní informační oznámení.³¹

CESL bude použitelná pouze v případě, že se na jejím použití dohodly samy strany.³² Nelze použít jen některá z ustanovení CESL, při volbě jí musí být užito jen jako celek. Tento požadavek je dán tím, že společná evropská

29 Čl. 4 odst. 6 CESL

30 KOM(2011) 635 v konečném znění, 11.10.2011, 28 s.

31 KOM(2011) 635 v konečném znění, 11.10.2011, 28 s.

32 KOM(2011) 635 v konečném znění, 11.10.2011, 26 s.

právní úprava prodeje bude tvořit další fakultativní smluvní režim, kdy se smluvní účastníci rozhodnou, zda užijí některého z právních rádu členských států nebo si zvolí společnou evropskou právní úpravu prodeje, případně využijí Úmluvu OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.³³

Zvolení CESL jakožto rozhodného práva³⁴ bude mít za následek to, že práva a povinnosti plynoucí ze smluvního vztahu budou řízena pouze tímto nařízením. Nepoužije se tedy dalších norem právního řádu členských států v otázkách, které jsou v CESL upraveny. „*Dohoda o používání společné evropské právní úpravy prodeje by proto neměla představovat volbu rozhodného práva ve smyslu kolizních norem, neměla by být s touto volbou zaměňována a neměla by být s těmito kolizními normami dotčena*“³⁵.

Důvodová zpráva k ní to definovala tak, že: „*společná evropská právní úprava prodeje bude druhým systémem smluvního práva v rámci vnitrostátního právního řádu jednotlivých členských států. Jestliže se smluvní strany dohodnou na používání společné evropské právní úpravě prodeje, její pravidla budou jediným vnitrostátním právem, které se uplatní na záležitosti spadající do předmětu smlouvy*“.³⁶ CESL tedy nemá za cíl měnit vnitrostátní právo. Bude druhým systémem vnitrostátního práva, který bude fungovat paralelně s takovým, který si určily samy státy, resp. bude existovat paralelně s vnitrostátním právem.

2.3 Právní základ

CESL vychází svým pojetím z článku 114 SFEU a měla by být plně v souladu se zásadou subsidiarity a proporcionality. Ve smlouvách³⁷, které zakládaly EU, není Unii udělena obecná pravomoc pro úpravu občanského

33 Úmluvu OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (Vídeňskou úmluvu) lze použít jen mezi obchodníky, a to jen mezi státy, které tuto úmluvu ratifikovali, nebo pokud alespoň jedna strana obchodu má sídlo nebo místo podnikání ve státě, který tuto dohodu ratifikoval nebo pokud se má použít národního právního řádu státu, který jí ratifikoval

34 Nikoliv ale ve smyslu kolizních norem, ale jako rozhodného práva, kterým se bude řídit smlouva

35 KOM(2011) 635 v konečném znění, 18 s.

36 KOM(2011) 635 v konečném znění, 20 s.

37 K tomu srov. čl. 81 SFEU, kde může Unie přijímat opatření v občanskoprávních věcech avšak pouze ohledně justiční spolupráce ve věcech s mezinárodním prvkem

práva. Pomocí čl. 114 SFEU mohou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem přijmout opatření ke sblížení ustanovení právních řádů členských států při snaze vytvořit vnitřní trh, který by fungoval. Normotvůrce má na mysli především harmonizační opatření právě určené v posílení a fungování vnitřního trhu. Na místě je proto otázka, do jaké míry má CESL formu harmonizačního opatření. CESL totiž de facto nesblížuje národní úpravy členských států. Vytváří se úprava nová, která se překrývá s úpravou obsaženou v právních řádech členských států. Navíc opatření přijatá podle čl. 114 SFEU musí mít za následek odstranění překážek vnitřního trhu nebo prevenci pro překážky nově vzniklé. Evropská komise hovoří o překážkách vyplývajících z rozdílů v právních úpravách členských států a k odstranění těchto by měla přispět CESL. Evropská komise nedostatečně uvedla důkazy pro použití návrhu dle čl. 114 SFEU, když místo dostatečných podkladů odkázala zejména na průzkumy veřejného mínění.³⁸

Aby byla CESL v souladu se zásadou subsidiarity a proporcionality, měla by upravovat otázky, které si členské státy nejsou schopny samy upravit na své národní úrovni a pouze toliko pro dosažení cílů zakládajících smluv. Přitom členské státy si upravují své soukromé právo tak, jak potřebují podle různých kritérií, např. podle místního vývoje či hospodářství.

EU neprokázala, že jednotlivé úpravy soukromého práva v rámci právních řádů členských států představují skutečnou překážku pro fungování jednotného trhu, aby zde mohl být použit čl. 114 SFEU. Rovněž by se přijetím CESL vytvořila Unii pravomoc harmonizovat soukromé právo členských států podle čl. 114 SFEU. Takový precedent by byl základem pro další unifikaci, resp. rozšiřování soukromého práva do další působnosti.³⁹

38 Eurobarometry č. 299a; 320; 321 a jiné

39 Podobný názor zastává BŘICHÁČEK, T. *Bude mít EU jednotný občanský zákoník?* (on-line) 2011, dostupné z: <http://www.revuepolitika.cz/clanky/1363/bude-mit-eu-jednotny-obcansky-zakonik> a <http://www.revuepolitika.cz/clanky/1574/bude-mit-eu-jednotny-obcansky-zakonik-2-dil>, nebo TOPOL, F. *Velká bouda zvaná „Common European Sales Law“*. (on-line) 2011, dostupné z: <http://euportal.parlamentnilisty.cz/Articles/8436-velka-bouda-zvana-common-european-sales-law-.aspx>. Čerpáno ze dne 1.12.2013

2.4 Informační povinnosti

Informační povinnost je stanovena v druhé části CESL. Informační povinnost je nutno chápat jako povinnost obchodníka (prodávajícího) seznámit druhou stranu s nejdůležitějšími podmínkami před uzavřením smlouvy, nebo v rámci uzavírání smlouvy, pokud by spadala pod režim CESL. Hned v čl. 13 CESL je stanovena povinnost poskytnout informace v případě smluv uzavíraných na dálku nebo mimo obchodní prostory obchodníka.⁴⁰ Informační povinnost je nutné splnit buď před uzavřením smlouvy, nebo až následně po uzavření smlouvy. Spotřebitel ale nebude smlouvou vázán, dokud prodávající nesplní svojí informační povinnost, a to i když byla už smlouva uzavřena.⁴¹

Mezi nejdůležitější podmínky, vztahující se ke smlouvě, se řadí poskytnutí informací: (1) o hlavních znacích zboží, digitálního obsahu nebo souvisejících služeb, které mají být dodány (v případě zboží a digitálního obsahu), nebo poskytnuty (v případě souvisejících služeb); (2) o celkové ceně; (3) o totožnosti a adrese obchodníka; (4) o smluvních podmínkách; (5) o právech na odstoupení od smlouvy; (6) o poprodejních podmínkách asistenční služby nebo zákaznického servisu, ve kterém obchodník vyřizuje reklamace; (7) o možnosti využití alternativních sporů; (8) o funkčnosti digitálního obsahu, je-li dodáván; (9) a informace o interoperabilitě s hardwarem a softwarem, o kterém obchodník věděl, nebo vědět měl.

Celková cena v sobě zahrnuje cenu zboží, digitálního obsahu nebo souvisejících služeb, včetně daní, dalších poplatků za dodání či poštovné a dále jakýchkoliv dalších nákladů spojených s uzavřením smlouvy. Pokud nelze cenu stanovit předem, musí být přítomen algoritmus, ze kterého je možno takovou cenu vypočítat. V případě smlouvy uzavřené na dobu neurčitou nebo smlouvy

40 Informační povinnost je ale vyloučena v případě smluv o dodání potravin, nápojů nebo jiného zboží, které je určeno pro běžnou spotřebu v domácnosti a které obchodník fyzicky doručuje spotřebiteli do místa jeho bydliště nebo do místa výkonu jeho pracovní činnosti, pokud tak obchodník činí pravidelně nebo často, dále u smluv, které byly uzavřeny za použití prodejního automatu nebo automatizovaných obchodních prostor nebo u smluv, sice uzavřených mimo obchodní prostory, kde konečná kupní cena nepřesahuje hodnotu 50EUR nebo ekvivalent této v jiné měně (čl. 13 odst. 5 CESL)

41 Pokud spotřebitel uzavře smlouvu pomocí prostředků, které neumožňují prodávajícímu splnit jeho informační povinnost, např. v případě telefonického souhlasu s uzavřením smlouvy nebo vyjádřením souhlasu pomocí textových zpráv (SMS)

obsahující předplatné představuje celková cena cenu za jedno zúčtovací období (čl. 14 odst. 1 a 2 CESL).

Totožnost a adresa obchodníka je důležitý údaj pro to, aby měl kupující kontakt na prodávajícího a mohl s ním komunikovat. Vedle adresy prodávajícího nebo toho, kým jménem prodávající jedná, se musí jednat o kontaktní údaje, zejména jde o telefonní číslo, číslo faxu nebo e-mailovou adresu obchodníka (čl. 15 CESL) nebo také kontakt na stránku obchodníka v některé sociální síti (např. Facebook), užívá-li ji.

Smluvní podmínky podle CESL vymezují podmínky smlouvy v podobě, v jaké byla sjednána. V nich musí být podmínky platby včetně informací o případné existenci záloh nebo jiných plateb poskytnutých jako záruka, kterou je spotřebitel povinen plnit na žádost prodávajícího; podmínky dodání zboží, digitálního obsahu nebo souvisejících služeb a lhůty pro jejich dodání nebo poskytnutí. Dále by v nich měla být vymezena doba, na kterou je smlouva uzavřena. Je-li uzavřena spotřebitelská smlouva na dobu určitou, musí v ní být určena minimální doba, během které má spotřebitel povinnosti vyplývající ze smlouvy. Smlouva na dobu určitou, ve které je dohodnuté automatické prodloužení platnosti, musí obsahovat ustanovení o podmínkách ukončení její platnosti. Pokud existují na straně prodávajícího další podmínky, které např. vymezují chování kupujícího, musí být určen způsob, jakým se s nimi tento může seznámit, popř. si pořídit jejich kopie (čl. 16 CESL).

Výše zmíněné informace musí být v takové podobě, aby z nich měl spotřebitel přehled o jeho právech při závazku, kterým je vázán. Pokud je smlouva uzavíraná prostředky komunikace na dálku, musí být informace, které jsou předmětem informační povinnosti, poskytnuty způsobem, který odpovídá prostředkům komunikace na dálku v jasném a srozumitelném jazyce a musí být čitelné, jsou-li poskytovány na trvalém nosiči dat. V případě smluv uzavíraných mimo obchodní prostory obchodníka, musí být informace, které jsou předmětem informační povinnosti, poskytnuty v tištěné podobě nebo na jiném trvalém nosiči⁴² a musí být čitelné jasným a srozumitelným jazykem.

42 V čl. 13 odst. 4 písm. a CESL je stanovena primární povinnost poskytnout informace v tištěné podobě. Ale pokud s tím spotřebitel souhlasí, resp. pokud se smluvní strany dohodnou, může obchodník poskytnout informace i na jiném trvalém nosiči dat

Smlouva uzavíraná elektronickými prostředky, avšak jinak než výměnou elektronické pošty či jiné individuální komunikace, vyžaduje dodatečné informace ze strany prodávajícího. Typicky půjde o smlouvy, které se uzavírají na internetových stránkách obchodníka. Obchodník musí navíc informovat druhou stranu, a to ještě před podanou nabídkou: (1) o technických krocích, které jsou zapotřebí k uzavření smlouvy; (2) o technických prostředcích k identifikaci a nápravě vstupních chyb; (3) o jazycích, které jsou nabízeny pro uzavření smlouvy a také (4) o určení, zda bude obchodník schovávat smluvní dokument a jestli ho zpřístupní. Informace o smluvních podmínkách musí být k dispozici v písemném vyjádření nebo v jiné srozumitelné formě na jiném trvalém nosiči. Bezodkladně po obdržení nabídky nebo přijetí nabídky o tom musí obchodník informovat druhou stranu (čl. 24 CESL). Při podávání objednávky takovouto elektronickou formou si musí být kupující vědom, že se tím zavazuje k povinnosti zaplatit. Objednává-li si tím, že klikne na virtuální tlačítko nebo podobně jinak, musí na něm, či vedle něj, být umístěna formulace, ze které jednoznačně vyplývá, že aktem objednání mu vznikne povinnost k platbě. CESL nabízí pro podobné situace formulaci „objednávka zavazující k platbě“, ale výslovně uvádí, že možné je využít formulaci jinou. Není-li kupující takto informován o povinnosti platit, není vázán takovou smlouvou (čl. 25 odst. 2 CESL).

2.5 Kontraktační proces

CESL dosti podrobně upravuje kontraktační proces, a to formou nabídky a jejího přijetí. Stanoví⁴³, že smlouva je uzavřena tím, že: (1) strany dosáhnou vzájemné dohody; (2) projeví vůli, aby měla právní účinky a (3) aby obsahovala všechny náležitosti a byla dostatečně určitá a způsobilá právní účinky vyvolat. Vzájemné dohody je dosaženo okamžikem akceptací oferty. Právě řádný kontraktační proces je podmínkou vzniku smlouvy. Jednání o uzavření smlouvy má vliv i na budoucí práva a povinnosti plynoucí ze

43 V čl. 30 odst. 1 a 2

smlouvy, kdy tyto se mohou modifikovat obsahem oferty.

2.5.1 Oferta

Ofertou rozumíme nabídku k uzavření smlouvy. K tomu, aby byl návrh ofertou, musí splňovat určité předpoklady. Především musí být dostatečně určitý, aby z něj vyplývala vůle oferenta být ofertou vázán v případě jejího přijetí⁴⁴, a měl by obsahovat všechny potřebné náležitosti, aby smlouva jeho přijetím vznikla. Oferta musí být určena konkrétní osobě nebo osobám. Návrh neurčitěmu počtu osob není ofertou ve smyslu CESL, pokud z okolností nevyplývá něco jiného (čl. 31 CESL). Tak jako v soukromoprávní úpravě v českém právním řádu může oferta zaniknout, nebo může být odvolána či zrušena.

Odvolána nemůže být oferta v případě⁴⁵, že je v ní vyjádřena neodvolatelnost, nebo ve lhůtě, která je v ní určena pro přijetí, je-li sjednána. CESL ještě přidává jako neodvolatelnou takovou nabídku, u které se oblat oprávněně domnívá, že je nabídka neodvolatelná a jedná v dobré víře v nabídku.⁴⁶ Pokud je nabídka odvolatelná a není v ní určena lhůta pro přijetí, nebo nedohodnou-li se strany jinak, může jí ten, kdo nabídku podal, odvolat nejpozději do doby, než oblat odeslal její přijetí. Oferta zanikne, pokud ji její adresát odmítne, nebo pokud ji sice akceptuje, ale s podstatnými změnami podle čl. 38 CESL.⁴⁷

Rovněž nabídka zanikne, pokud není přijata ve lhůtě pro to určené. Ačkoliv není zrušení nabídky v CESL normativně upraveno, lze dovodit, že ji oferent může zrušit. Zrušit ofertu ale může nejpozději do doby, než ta dojde oblatovi nebo současně s jejím dojitím. Po tomto okamžiku ji oferent zrušit nemůže.

44 CESL to definuje tak, že nabídka musí být zamýšlená tak, aby její přijetí vedlo k uzavření smlouvy.

45 Resp. odvolána být může, ale CESL stanoví, že takové odvolání je neúčinné, tedy že nemá právní účinky

46 Oblát se může takto oprávněně domnívat např. na základě předchozí praxe stran

47 První nabídka tedy zanikne a z akceptace se změnami se stává nabídka nová

2.5.2 Akceptace

Akceptací rozumíme přijetí oferty. Přijetím nabídky se z obláta stává akceptant. Jejím přijetím nastanou pro smluvní strany žádané účinky z uzavřené smlouvy, protože řádným přijetím nabídky smlouva vznikla. Smlouva je uzavřena momentem, kdy přijetí nabídky nebo oznámení o konkludentním přijetí dojde oferentovi, nebo okamžikem, kdy příjemce nabídky začal konat ve smyslu přijetí nabídky (pokud se strany dohodnou, že konkludentní přijetí nemusí být navrhovateli oznamováno (čl. 35 CESL)).

CESL⁴⁸ rozumí akceptací jakékoliv jednání nebo prohlášení obláta, ze kterého lze dovodit jeho souhlas, přičemž je potřebné přihlížet k předchozímu jednání smluvních stran. Akceptace může mít tedy formu nejenom verbální či literární ale i konkludentní.⁴⁹ Je stanoven požadavek, aby přijetím nabídky bylo, byť jakékoliv, jednání nebo prohlášení. V čl. 34 odst. 2 CESL je stanovena skutečnost, že mlčení nebo nečinnost samy o sobě neznamenají akceptaci. Akceptace může být podána během lhůty určené pro přijetí, nebo pokud lhůta dohodnutá není, v přiměřené době odpovídající způsobu a rychlosti prostředků, které navrhovatel použil pro zaslání návrhu (čl. 36 CESL). Pozdní přijetí nabídky má účinky včasného přijetí, pokud oferent bez odkladu ohlásí příjemci, že přijetí považuje za účinné, nebo pokud bylo oznámení o přijetí odesláno takovým způsobem, že by přišlo navrhovateli včas, kdyby doprava probíhala obvyklým způsobem.

Akceptace se změnami může znamenat zánik nabídky původní a vznik nabídky nové, nebo může být přijetí nabídky se změnami bráno jako akceptace. CESL totiž rozlišuje mezi podstatnými a nepodstatnými změnami nabídky. CESL jednak uvádí⁵⁰, že přijetí nabídky, které mění podstatným způsobem podmínky nabídky, je odmítnutí nabídky a vznik nabídky nové a dále⁵¹, že přijetí nabídky, které vyvolává odlišné podmínky smlouvy, se považuje za přijetí nabídky, pokud se podstatně nemění její podmínky. Tyto odlišné

48 Čl. 34 CESL

49 Např. pokud z předchozí praxe stran vyplývá, že nabídka je přijata posláním finančních prostředků na účet

50 V čl. 38 odst. 1 CESL

51 Čl. 38 odst. 3 CESL

smluvní podmínky se stávají součástí smlouvy. Kritériem, dle kterého je přijetí nabídky se změnami nabídkou novou či nikoliv je rozsah změn ve smluvních podmínkách. CESL tedy nepožaduje absolutní shodu oferty a akceptace, byť změny mohou být pouze nepodstatného charakteru. Vždy je nutné přihlížet k případnému předchozímu jednání smluvních stran.

CESL v čl. 38 odst. 2 demonstrativně uvádí některé změny ve smluvních podmínkách, které jsou podstatného rázu. Mimo jiné jde o změny v ceně nebo její platbě, kvalitě a množství zboží, místa a doby dodání, rozsahu odpovědnosti jedné ze smluvních stran vůči druhé a změny v problematice řešení sporů. Dále uvádí⁵², že přijetí se změnami bude vždy nabídkou novou, když uvádí, že se její přijetí omezuje jen na podmínky právě v ní uvedené, nebo když původní navrhovatel bezodkladně uvědomí příjemce, že změněné nebo dodatečné smluvní podmínky odmítá. Konečně je přijetí se změnami vždy nabídkou novou, pokud se váže přijetí návrhu na splnění podmínky takové, že navrhovatel vyjádří souhlas se změněnými nebo dodatečnými podmínkami v přiměřené lhůtě a tento souhlas v ní nedojde navrhovateli.

Absolutní shoda návrhu a jeho přijetí není vyžadována, ani co se týče smluvních podmínek. Pokud návrh a jeho přijetí obsahuje vzájemně odlišné smluvní podmínky je smlouva uzavřena a tyto odlišné smluvní podmínky se stávají součástí smlouvy toliko do jejich společného obsahu. Pokud ale smluvní strana dopředu a výslovně oznámila, že takovou smlouvou vázána nebude, smlouva uzavřena nebude. Stejně tak, pokud tento záměr oznámí bezodkladně druhé straně po přijetí nabídky (čl. 39 CESL).

2.6 Právo na odstoupení od smlouvy a jeho uplatnění

2.6.1 Právo na odstoupení od smlouvy

V důsledku vysoké ochrany spotřebitele mu CESL umožňuje odstoupit od smlouvy, a to ve lhůtě 14ti dnů, která začne běžet uskutečněním rozhodného okamžiku pro běh této lhůty. Ten se mění v závislosti na obsahu sjednané

52 V čl. 38 odst. 4 CESL

smlouvy a také na tom, zda prodejce splnil svojí informační povinnost.⁵³ Oprávnění spotřebitele odstoupit od smlouvy je nutno chápat jako právě jeho ochranu. Vždyť takové právo má pouze spotřebitel a nikoliv obchodník. Právo odstoupit od smlouvy je právě onen stimul, který povzbudí spotřebitele v přeshraničních nákupech, kdy může odstoupit od smlouvy bez udání důvodu a bez jakýchkoliv poplatků v případě smluv uzavřených na dálku a těch smluv uzavřených mimo obchodní prostory, kde kupní cena přesáhne částku 50 EUR nebo její ekvivalent v jiné měně (čl. 40 odst. 1 CESL).

Odstoupit od smlouvy ale není možné v případě smluv: (1) které byly uzavřeny za pomoci prodejních automatů nebo automatizovaných prostor; (2) o dodání potravin, nápojů nebo jiného zboží, které je určeno pro běžnou spotřebu a které obchodník doručuje formou pravidelných a častých dodávek podle čl. 40 odst. 2 písm. b CESL; (3) o dodání zboží nebo souvisejících služeb, pokud jejich cena závisí na kolísání cen na finančním trhu, které obchodník nemůže ovlivnit a které mohou nastat ve lhůtě, která je určena pro odstoupení od smlouvy; (4) o dodání zboží nebo digitálního obsahu, které byly vytvořeny podle požadavků spotřebitele nebo přizpůsobeny jeho osobním potřebám; (5) o dodávkách zboží, které podléhá rychlé zkáze a má krátkou dobu spotřeby; (6) o dodání alkoholických nápojů, pokud se účastníci dohodli při uzavírání smlouvy na kupní ceně a které mohou být dodány až po uplynutí 30 dnů od okamžiku uzavření smlouvy a jejichž cena závisí na kolísání cen na trhu, které obchodník nemůže ovlivnit; (7) o prodeji novin, periodik nebo jiných časopisů pokud nejsou dodávány na základě smlouvy o předplatném; (8) ve veřejné dražbě; (9) o poskytování stravovacích nebo rekreačních služeb, pokud je ve smlouvě stanoveno datum nebo určena lhůta k jejich poskytování (čl. 40 odst. 2). Rovněž spotřebitel nemůže odstoupit od smlouvy v případě, kdy předmět smlouvy o dodání zboží nebo digitálního obsahu nelze vrátit ve stavu, v jakém ho obdržel. Normotvůrce má na mysli především případy týkající se porušení integrity obalu⁵⁴, nebo případy, kdy byla věc nenávratně smíchána s věcí jinou

⁵³ Okamžiky počátku běhu lhůty určené k odstoupení od smlouvy jsou v čl. 42 odst. 1 a 2 CESL

⁵⁴ Kdy je věc vystavena nežádoucím vlivům okolí, a tím je např. z hygienických nebo jiných důvodů znehodnocena

a nelze jí osamostatnit.⁵⁵ Odstoupit od smlouvy dále nelze za situace, kdy byla uzavřena smlouva o dodání digitálního obsahu, který není obsažen na hmotném nosiči a kdy spotřebitel výslovně souhlasí, že v případě plnění ze smlouvy ztrácí právo od ní odstoupit (čl. 40 odst. 3 písm. a až d CESL).

2.6.2 Uplatnění práva na odstoupení od smlouvy, jeho účinky a s tím spojené povinnosti smluvních stran

Uplatnění takového práva je upraveno v čl. 41 CESL. Spotřebitel může odstoupit od smlouvy kdykoliv během běhu lhůty pro to určené. Takové právo uplatní tím, že ho prodávajícímu oznámí, přičemž není určen výslovný způsob jak. CESL mu pro tento případ navrhuje ve svém čl. 41 odst. 2 použít vzorový formulář pro odstoupení od smlouvy, ale nevylučuje způsoby jiné. Musí z něj být ale vždy patrné jednoznačné prohlášení o tom, že spotřebitel od smlouvy odstupuje. Stačí, aby byl takový projev vůle odeslán ještě před ukončením lhůty pro to určené. V některých případech musí obchodník zaslat spotřebiteli potvrzení o odstoupení od smlouvy.⁵⁶

Odstoupení od smlouvy má za následek ukončení povinností vyplývajících ze smlouvy v případech týkajících se splnění smlouvy nebo uzavření smlouvy v případech, kdy spotřebitel učinil nabídku (čl. 43 CESL). Ale v důsledku již uskutečněného plnění (byť i částečného) v době před odstoupením od smlouvy vznikají smluvním stranám povinnosti. Kupujícímu vzniká povinnost vrátit zboží nebo digitální obsah zpět a prodávajícímu vrátit kupní cenu.

Kupujícímu vznikají povinnosti uvedené v čl. 45 CESL. Tam je uvedeno, v jakých případech nenese spotřebitel náklady na vrácení věci nebo náklady za snížení hodnoty na zboží v důsledku jeho užívání. V každém případě nenese náklady za to, že užíval zboží před odstoupením od smlouvy,

⁵⁵ Např. u věci zastupitelných

⁵⁶ CESL stanovuje ve svém čl. 41 odst. 3, že pokud obchodník umožní spotřebiteli možnost odstoupit od smlouvy elektronickou formou na svých obchodních internetových stránkách, musí mu o tom zaslat bez zbytečného odkladu potvrzení na trvalém nosiči

resp. během lhůty určené k odstoupení od smlouvy. Vracení zboží nebo digitální obsahu by mělo být nejpozději do 14 dnů od odstoupení od smlouvy.

Vracení částky by mělo být nejpozději do 14 dnů ode dne odstoupení od smlouvy. Za zmínku stojí právo obchodníka pozdržet vracení částky do doby, než mu spotřebitel zašle zboží nebo mu o tom předá doklad. V některých případech, kdy nejde zboží zaslat zpět poštou, si obchodník zboží vyzvedne na své náklady.

Článek 46 CESL upravuje následky odstoupení od smlouvy vztahující se k doplňkovým smlouvám.

2.7 Povinnost smluvních stran

2.7.1 Povinnosti kupujícího

Povinnosti kupujícího jsou vymezeny v čl. 123 CESL. Dle něj musí kupující (1) zaplatit kupní cenu; (2) převzít zboží nebo digitální obsah a také (3) převzít doklady, které se zboží nebo digitálního obsahu týkají nebo ho představují. Je vyloučena povinnost zaplatit kupní cenu, pokud se digitální obsah nedodává oproti zaplacení kupní ceny.

2.7.1.1 Povinnost zaplatit kupní cenu

Platba kupní ceny se provádí podle smluvních podmínek nebo obvyklými prostředky, které se užívají v obchodním styku, v místě platby. Možné je platit např. hotovostí, převodem na účet, šeky nebo příkazem k platbě či příslibem platby třetí osobou, pokud bude platba provedena (čl. 124 odst. 12 CESL). Platba může být totiž provedena třetí osobou a prodávající většinou není oprávněn takovou platbu odmítnout.⁵⁷ Zaplacením kupní ceny třetí osobou je kupující zbaven odpovědnosti, resp. povinnosti zaplatit kupní cenu (čl. 127 odst. 3, 4; a čl. 124 odst. 3 CESL).

⁵⁷ Zejména pokud jedná třetí osoba se souhlasem kupujícího, nebo pokud kupující nezaplatil nebo je podle okolností zřejmé, že nezaplatí a třetí osoba má oprávněný zájem na zaplacení kupní ceny

Pro určení místa platby upřednostňuje CESL volbu účastníků, nicméně pokud se tato volba neuskuteční, resp. nemůže být určeno jinak, je místo platby místo podnikání prodávajícího v době uzavření smlouvy. Pokud jich má více, tak takové, které má nejbližší vztah k povinnosti zaplatit (čl. 125 CESL). Platba se nejčastěji provede při dodání zboží (čl. 127 odst. 1 CESL). Je-li uzavřena smlouva o poskytnutí související služby, je cena splatná v době, kdy bylo dokončeno poskytování související služby a předmět související služby byl dán zákazníkovi do jeho dispozice (čl. 153 CESL).

2.7.1.2 Povinnosti převzít zboží

CESL stanoví⁵⁸, že takovou povinnost kupující splní, když provede všechny právní úkony, které lze předpokládat k tomu, aby prodávající mohl splnit svou povinnost dodat zboží nebo digitální obsah, taktéž doklady vztahující se k předmětu smlouvy. Takto stanovená povinnost má obecnou formu a bude záležet na judikatuře vztahující se k CESL, jak bude výše zmíněnou povinnost interpretovat. V zásadě jde o to, aby kupující umožnil prodávajícímu předmět smlouvy dodat v souladu se smlouvou. Normativně je v čl. 130 CESL upraveno předčasné dodání zboží či digitálního obsahu, nebo jeho dodání v nesprávném množství. V něm jsou upraveny situace, kdy prodávající dodá zboží či digitální obsah před sjednanou dobou, v menším množství, ve větším množství omylem nebo ve větším množství záměrně.

Pokud je zboží či digitální obsah dodán před sjednanou dobou dodání, musí kupující zboží či digitální obsah převzít, nemá-li k jeho nepřevzetí oprávněný důvod. Je tomu tak stejně, pokud prodávající dodá menší, než sjednané množství obsahu či digitálního zboží. Dodá-li prodávající větší, než sjednané množství, má kupující na výběr ze dvou možností. Zboží nebo digitální obsah dodaný nad rámec smlouvy může odmítnout nebo ho může převzít. Převzetím zboží či digitálního obsahu nad rámec smlouvy se ono zboží nebo digitální obsah stávají součástí smlouvy a kupující je povinen za ně doplatit, resp. zaplatit, kupní cenu. Pokud se však kupující domnívá, že

58 V čl. 129 CESL

prodávající záměrně dodal větší, než sjednané, množství, nestane se součástí smlouvy a nemusí za něj být zaplácena kupní cena.

2.7.2 Povinnosti prodávajícího

Povinnosti prodávajícího jsou v CESL vymezeny více do šířky než v případě české soukromoprávní úpravy. Mezi hlavní povinnosti prodávajícího patří: (1) dodat zboží nebo digitální obsah; (2) převést vlastnické právo ke zboží či digitálnímu obsahu. Stejně tak i ke hmotnému nosiči, pokud je dodáván; (3) zajistit, že bude zboží či digitální obsah v souladu se smlouvou; (4) stejně tak i právo k užívání předmětu koupě a (5) dodat dokumenty vztahující se ke zboží či k digitálnímu obsahu.

Z předchozího textu vyplývají pro prodávajícího ještě tzv. povinnosti vedlejší. Těmi jsou jednak odlišná ujednání smluvních stran, a to na základě vysoké dispozitivnosti CESL, a jednak povinnosti, které musí prodávající splnit (alespoň částečně) ještě před uzavřením smlouvy, např. informační povinnosti.

2.7.2.1 Povinnost dodat zboží nebo digitální obsah

Aby mohl kupující nabyt k předmětu smlouvy držbu a mohl jej užívat, je potřeba, aby mu bylo zboží či digitální obsah dodán. Místem dodání může být v závislosti na obsahu smlouvy bydliště spotřebitele⁵⁹, místo předání prvním dopravci⁶⁰ nebo místo podnikání prodávajícího.⁶¹ Smluvní strany si však mohou dojednat místo plnění jiné. Strany si rovněž mohou zvolit způsob a dobu dodání, jak potřebují. Dohodnou-li se strany, že dopravu bude zajišťovat prodávající, musí zajistit všechny potřebné nezbytnosti, např. smluvní zajištění k tomu, aby byl předmět smlouvy dopraven (čl. 96 odst. 1 CESL). S povinností dodat zboží se úzce váže přechod nebezpečí na něm. Dodá-li prodávající

59 V případě kupní smlouvy uzavřené mimo obchodní prostory, kde se prodávající zavázal dovést předmět smlouvy k němu domů (čl. 93 odst. 1 písm. a)

60 V případě, kdy je předmět smlouvy dopravován dopravcem (čl. 93 odst. 1 písm. b)

61 V případě, že smlouva nezahrnuje dopravu (čl. 93 odst. 1 písm. b)

předmět smlouvy a kupující si jej, neplníce své povinnosti, nepřevzal, musí prodávající, pokud má nad předmětem smlouvy fyzickou držbu, podniknout adekvátní kroky k jeho ochraně a zachování. Náklady k takovému konání si může prodávající nahradit na kupujícím. Za určitých okolností takovou péči prodávající vynaložit nemusí⁶². Je-li k věci hlavní dodáváno příslušenství, návod k instalaci apod. musí být tyto dodány taktéž (čl. 99 odst. 1 CESL). Zboží nebo digitální obsah musí mít vlastnosti požadované nebo očekávané kupujícím v době uzavření smlouvy⁶³.

2.7.2.2 Shoda zboží a digitálního obsahu se smlouvou

Aby bylo zboží nebo digitální obsah v souladu se smlouvou, musí dle čl. 99 odst. 1 být: (1) v množství, kvalitě a popisu požadovaného smlouvou; (2) obsaženy nebo baleny tak, jak vyžaduje smlouva a (3) dodány spolu s příslušenstvím, návodem k instalaci nebo jinými pokyny vyžadovanými smlouvou.

Zároveň CESL stanovuje kritéria shody předmětu smlouvy se smlouvou samou v čl. 100. Dle něj musí zboží či digitální obsah: (1) být vhodné pro každý určitý účel, který je prodávajícímu známý v době uzavření smlouvy, kromě toho, kdy je z okolností patrné, že se kupující nespolehal nebo že bylo pro kupujícího neodůvodněné, aby se spolehal na odbornost a úsudek prodávajícího; (2) být vhodné k účelu, k němuž by byly zboží nebo digitální obsah stejného popisu běžně užívány; (3) mít ty znaky zboží nebo digitálního obsahu, které prodávající nabídl kupujícímu jako vzor nebo model; (4) být obsaženo nebo baleno způsobem obvyklým pro takové zboží nebo, pokud takový způsob neexistuje, způsobem přiměřeným pro uchování a ochranu zboží; (5) být dodáno spolu s takovým příslušenstvím, návodem k instalaci nebo jinými pokyny, u nichž může kupující předpokládat, že je obdrží; (6) mít takové znaky a výkonové schopnosti uvedené v jakémkoli prohlášení před uzavřením smlouvy, které je součástí smluvních podmínek ve smyslu čl. 69

62 Např. pokud prodávající předmět smlouvy pro předcházejícím upozornění prodá. K tomu srov. čl. 97 CESL

63 K tomu srov. čl. 100 CESL

CESL a (7) musí mít takové znaky a výkonové schopnosti, jaké může kupující očekávat. Při určování toho, co může spotřebitel očekávat ve vztahu k digitálnímu obsahu, je zapotřebí zohlednit, zda byl digitální obsah dodán oproti zaplacení kupní ceny.

Požadavky na shodu zboží či digitálního obsahu se smlouvou a kritéria takové shody si vzájemně zčásti konkurují⁶⁴ a není jasný poměr mezi čl. 99 odst. 1 a čl. 100. Smluvní strany si však mohou ujednat taková kritéria odlišně od normovaného znění CESL.⁶⁵

2.8 Prostředky nápravy stran v případě porušení kupní smlouvy a smlouvy o dodání digitálního obsahu

V situacích, kdy jedna ze smluvních stran poruší povinnosti vyplývající ze smlouvy, může druhá ze stran žádat splnění této povinnosti. Především je stanoveno v čl. 87 odst. 1 CESL, že neplnění povinnosti je jakékoliv její nesplnění, i když by bylo omluvené nebo naopak neomluvené. Jako neplnění povinností je určeno: (1) nedodání nebo opožděné dodání zboží; (2) nedodání nebo opožděné dodání digitálního obsahu; (3) dodání zboží, které není v souladu se smlouvou; (4) dodání digitálního obsahu, který není v souladu se smlouvou; (5) nezaplacení nebo opožděné zaplacení ceny a (6) jakékoli jiné zamýšlené smluvní plnění, které není v souladu se smlouvou. Tyto body, které znamenají neplnění povinností ze smlouvy, a contrario ve svém souhrnu vymezují vztahy vyplývající z kupní smlouvy nebo ze smlouvy o dodání digitálního obsahu. Strana, která si kupuje zboží má oprávněný zájem na tom, aby jí bylo zboží nebo digitální obsah dodáno a nestalo se tak opožděně. Prodávající má oprávněný zájem na tom, aby mu byla zaplacena kupní cena a ta nebyla zaplacena opožděně.

64 Např. povinnost obsáhnout či zabalit zboží podle čl. 99 a povinnost mít obsažené či zabalené zboží způsobem obvyklým nebo přiměřeným pro uchování a ochranu zboží dle čl. 100

65 Čl. 99 odst. 2 CESL

CESL upravuje dva druhy porušení (neplnění) povinností. Jednak (nikoliv zásadní) neplnění a zásadní neplnění⁶⁶ závazků vyplývajících ze smlouvy. Neplnění povinností může být ospravedlnitelné či nikoliv. Jako ospravedlnitelné se bere takové neplnění povinností, ke kterému došlo na základě překážky, kterou nemohla smluvní strana ovlivnit nebo pokud nebylo možné předpokládat, že zmíněná smluvní strana vezme takovou překážku v potaz v době uzavření smlouvy nebo že se jí vyhne nebo jí překoná. Kritériem, zda jde o ospravedlnitelnou překážku či nikoliv, je to, zda překážka, díky které nebylo plněno, existuje v rámci kontroly smluvní strany či mimo ní (čl. 88 odst. 1 CESL). Pokud smluvní strana ospravedlnitelně neplní v důsledku překážky, která má nikoliv trvalý charakter, je neplnění této strany omluveno po dobu trvání překážky. Je-li doba, ve které překážka stále trvá, natolik dlouhá, že by pro druhou stranu znamenala zásadní neplnění povinností, může oprávněná strana přistupovat tak, že jde o zásadní neplnění závazků vyplývajících ze smlouvy (čl. 88 odst. 2 CESL).

2.8.1 Prostředky nápravy, které má kupující k dispozici

CESL nabízí, v důsledku porušení smlouvy první stranou, druhým stranám určité prostředky k tomu, aby povinnosti vyplývající ze smlouvy mohly být splněny. Kupující může v případě neplnění povinností prodávajícího: (1) požadovat plnění, opravu nebo výměnu zboží; (2) odmítnout poskytnutí vlastního plnění, dokud prodávající nezačne plnit; (3) ukončit smlouvu a požadovat navrácení kupní ceny, pokud byla již zaplácena; (4) požadovat snížení ceny; a (5) požadovat náhradu škody.

Kupující je oprávněn požadovat splnění povinností prodávajícím. To zahrnuje i bezplatnou opravu v případě plnění, které není v souladu se smlouvou. Plnění nemůže být vyžadováno, pokud by se stalo nemožné či nezákonné, nebo pokud by náklady, které souvisejí s poskytnutím plnění, byly

⁶⁶ Zásadní neplnění je takové, které zásadně zbavuje druhou stranu toho, co oprávněně očekává dle smlouvy, když strana, která neplní povinnosti, nepředpokládala ani nemohla předpokládat takový výsledek v době uzavření smlouvy; nebo pokud nelze spoléhat, že strana, neplnící své povinnosti, povinnosti v budoucnu splní (čl. 87 odst. 2)

zjevně nepřiměřené užitku, který by kupující splněním povinnosti získal (čl. 110 CESL).

Pokud má kupující plnit souběžně s prodávajícím nebo po jeho plnění, může začátek svého plnění pozastavit až do doby, než začne plnit prodávající, nebo se o to alespoň pokusil. Domnívá-li se kupující, že k plnění ze strany prodávajícího v době plnění nedojde, může plnění odmítnout v době, kdy se takto domnívá (čl. 113 odst. 1,2 CESL).

Kupující má právo ukončit smlouvu z důvodů zásadního neplnění povinností druhé strany. Je-li kupujícím spotřebitel, má právo ukončit smlouvu, pokud se nejedná o bezvýznamný nedostatek v plnění. CESL umožňuje ukončit smlouvu ze strany kupujícího, pokud je prodávající v prodlení s dodáním a kupující mu v oznámení stanoví dodatečnou lhůtu k plnění a v rámci této dodatečné lhůty stále není poskytnuto plnění ze strany prodávajícího. Kupujícím daná dodatečná lhůta k plnění je přiměřeně dlouhá, pokud vůči ní nevznesl prodávající bezodkladně námitky (čl. 114 a čl. 115 CESL).

Není-li předmět smlouvy dodán v souladu se smlouvou, má kupující právo na snížení ceny. Částka, o kterou má být kupní cena snížena, by měla mít povahu úměrného snížení hodnoty proti hodnotě, jaká by byla, kdyby bylo plněno v souladu se smlouvou. Pokud již kupující zaplatil kupní cenu za zboží, které ale nebylo dodáno v souladu se smlouvou, má právo žádat po prodávajícím to, co zaplatil navíc nad sníženou cenu (čl. 120 odst. 1,2 CESL).

Neplní-li prodávající z ospravedlnitelného důvodu, může kupující využít jakéhokoliv z výše zmíněných prostředků nápravy, vyjma požadavku na splnění a náhrady škody a to do doby, než překážka, díky které nebylo ospravedlnitelně plněno, zanikne. Pokud je však, byť i ospravedlnitelná, lhůta, během které prodávající neplní, neúměrně dlouhá, jde o zásadní neplnění závazků vyplývajících ze smlouvy.⁶⁷ Prodávající není odpovědný za nedostatek shody se smlouvou, pokud byl tento zapříčiněn kupujícím (čl. 106 odst. 5 CESL).

⁶⁷ K tomu výše čl. 88 odst. 2 a čl. 106 odst. 4 CESL

Jde-li o kontrakt mezi obchodníky, kde i kupující je obchodník, může uplatnit výše zmíněné prostředky nápravy, s výjimkou odmítnutí plnění, s přihlédnutím k ustanovení týkajících se náhradního plnění v čl. 109 CESL: pokud prodávající plnil povinnosti včas a kupující mu oznámil, že zmíněné plnění není v souladu se smlouvou, může prodávající poskytnout kupujícímu náhradní plnění. Tak může plnit do konce lhůty stanovené pro přijetí. V jiných případech, když lhůta pro plnění již uplynula, může prodávající nabídnout plnění na své vlastní náklady. Kupující v zásadě není oprávněn odmítnout náhradní plnění, vyjma případů, kdy náhradní plnění nemůže být poskytnuto okamžitě a bez značných potíží pro kupujícího, dále v případech, kdy se kupující důvodně domnívá, že prodávající nebude v budoucnu plnit a nakonec, kdyby opožděné plnění představovalo zásadní neplnění smlouvy. Proávající je odpovědný za škodu, kterou způsobil pozdním (náhradním) plněním.⁶⁸

CESL stanoví požadavky na přezkoumání předmětu smlouvy kupujícím ve smlouvách mezi obchodníky a s tím spojené oznámení o případném nedostatku shody v kupních smlouvách. To má praktický význam v tom, že kupující nemůže oznámit nedostatek shody se smlouvou kdykoliv. Nedostatek shody by měl být oznámen po přezkoumání předmětu smlouvy, a to v co nejkratší lhůtě. Taková lhůta by měla být přiměřená a neměla by přesahovat 14 dní od data dodání zboží, nebo, je-li zboží přepravováno, od data, kdy bylo zboží doručeno. Je-li zboží v rámci dopravy dále přepravováno a kupující nemá možnost si zboží prohlédnout, může být běh lhůty určené k přezkoumání zboží odložen do doby doručení zboží do nového místa určení, avšak za předpokladu, že o další přepravě prodávající v době uzavření smlouvy věděl (čl. 121 CESL). Kupující může uplatnit nedostatek shody, pokud takový nedostatek sdělí prodávajícímu v přiměřené lhůtě. V takovém sdělení musí uvést i povahu nedostatku shody. CESL normuje přiměřenou lhůtu pro uplatnění nedostatku shody se smlouvou v délce maximálně dvou let od předání zboží⁶⁹. Pokud má být zboží vhodné k určitému účelu, nebo k běžnému účelu po stanovenou dobu,

68 K tomu srov. čl. 109 odst. 1, 2, 4 a 7 CESL

69 Běh této lhůty začne běžet (1) okamžikem předání zboží; (2) okamžikem, kdy kupující zjistil nedostatek shody nebo (3) kdy lze očekávat, že nedostatek shody zjistil, podle toho, co nastane později

přiměřená lhůta pro oznámení nedostatku shody nesmí skončit dříve, než sjednaná doba (čl. 122 CESL).

Jde-li o kontrakt, kde je na jedné straně spotřebitel, nevztahují se na něj ustanovení týkající se náhradního plnění a neuplatní se na něj požadavky týkající se požadavků na přezkoumání a oznámení vyplývající z nedostatku shody se smlouvou (čl. 106 odst. 3 CESL). Pokud není shoda zboží se smlouvou a spotřebitel požaduje, aby prodávající odstranil tento nedostatek bezplatnou opravou, může si spotřebitel vybrat⁷⁰, jestli chce zboží pouze opravit nebo ho vyměnit. Rozhodnul-li se spotřebitel pro bezplatnou opravu či výměnu zboží, není oprávněn požadovat jiné prostředky nápravy do doby, než obchodník nedokončil opravu či výměnu nejpozději do 30ti dnů od zahájení nápravy (čl. 111 CESL).

Zvláštní úprava platí pro situace, kdy digitální obsah není dodáván proti zaplacení kupní ceny. V těchto situacích může kupující uplatnit pouze právo na náhradu škody, pokud k ní došlo tím, že dodaný digitální obsah není ve shodě se smlouvou a tím došlo ke ztrátě, či poškození hardwaru, softwaru či jiných dat.⁷¹

2.8.2 Prostředky nápravy, které má prodávající k dispozici

Pokud kupující neplní své povinnosti, k jejichž splnění se zavázal, může prodávající: (1) požadovat plnění povinnosti kupujícího; (2) odmítnout plnění vlastních povinností; (3) ukončit smlouvou nebo (4) požadovat zaplacení náhradu škody a úroky z kupní smlouvy. Proávající může využít kterýkoliv z těchto prostředků. Avšak v situacích, kdy kupující neplní z ospravedlnitelných důvodů, nemůže na něm prodávající požadovat povinnost plnit a náhradu škody (čl. 131 odst. 2 CESL).

Prodávající nemusí ani tak požadovat převzetí věci kupujícím jako zaplacení kupní ceny. Právo požadovat kupní cenu má v době, kdy je kupní

⁷⁰ Tak může v situacích, kdy jím vybraná možnost není nezákonná, nemožná nebo by zvolená možnost představovala pro prodávajícího nepřiměřeně vysoké náklady vzhledem k hodnotě věci, významu nedostatku shody se smlouvou nebo vzhledem k tomu, že by náprava nedostatku shody způsobila spotřebiteli značné obtíže

⁷¹ K tomu srov. čl. 107 CESL

cena splatná. Když kupující odmítá zaplatit, může po něm prodávající i tak požadovat převzetí zboží a zaplacení kupní ceny. Této povinnosti se může kupující zprostit, pokud může bez nepřiměřených výdajů nebo značného úsilí uzavřít s prodávajícím adekvátní náhradní transakci (čl. 132 CESL).

Má-li prodávající plnit současně s kupujícím nebo po jeho plnění, může prodávající své plnění odložit do doby, než kupující začne plnit. Obává-li se důvodně prodávající, že kupující nebude plnit ve splatnosti, může své plnění odložit do doby, do kdy se tak důvodně obává nebo do doby, než mu kupující poskytne přiměřenou záruku, že plnit bude (čl. 133 odst. 1,2 CESL).

Ukončit smlouvu může prodávající, když kupující zásadně neplní své povinnosti vyplývající ze smlouvy. Je-li smlouva ukončena kvůli neplnění nebo předpokládanému neplnění kupujícího, má prodávající nárok na náhradu škody. Účinky odstoupení od smlouvy jsou takové, že si strany navzájem vrátí plnění, které si poskytly (čl. 8 CESL). Prodávající může ukončit smlouvu, když je kupující je v prodlení s plněním a svojí povinnost nesplnil ani v dodatečné lhůtě, ve které k tomu byl vyzván. Dodatečná lhůta, ve smlouvách uzavřených se spotřebitelem, nesmí být kratší než 30 dnů. Nevznese-li k její délce kupující bezodkladně námitky, platí, že dodatečná lhůta je adekvátně dlouhá (čl. 135 odst. 1,2 CESL).

Prodávající má nárok na náhradu škody, když kupující neospravedlnitelně nesplnil své povinnosti a v příčinné souvislosti vznikla škoda, kdy náhrada škody zahrnuje i ztráty budoucí, pokud to kupující mohl předpokládat. V případě neplnění povinností kupujícím je obecná výše náhrady škody ztráta, kterou prodávající utrpěl, a zisk, který mu ušel. Prodávající by se měl náhradou škody dostat do stejného postavení, jaké by měl v případě řádného splnění smlouvy. Tomu musí odpovídat peněžitá výše náhrady škody.⁷²

72 K tomu srov. čl. 159, 160, 161 a 162 CESL

2.9 Přejchod nebezpečí

Přejchod nebezpečí je důležitý pro určení odpovědnosti za nebezpečí a je upraven ve dvou rovinách. Jednak jako přechod nebezpečí ve vztazích B2C a dále jako přechod nebezpečí ve vztazích B2B. Obecně nebrání ztráta nebo poškození předmětu smlouvy v době, kdy přechod nebezpečí přešel na kupujícího, povinnosti zaplatit kupní cenu za zboží nebo digitální obsah, vyjma případů, kdy k tomu došlo konáním či nekonáním (pokud konat měl) prodávajícího (čl. 140 CESL). Pokud tedy nebezpečí škody přešlo na kupujícího a následně na zboží či digitálním obsahu vznikla škoda, je tento přesto povinen zaplatit kupní cenu. Přejchod nebezpečí škody na zboží či digitálním obsahu se neuskuteční dříve, než je předmět smlouvy řádně⁷³ označen (čl. 141 CESL).

Ve smlouvách uzavřených se spotřebiteli přechází nebezpečí škody na zboží či hmotném nosiči v době, kdy jej spotřebitel převezme do fyzické držby. Nejčastěji v době, kdy ho buď prodávající, nebo dopravce předá do rukou spotřebitele (čl. 142 odst. 1 CESL). Jestliže ale dopravu zajišťuje spotřebitel, nebezpečí škody přechází v době, kdy prodávající předal zboží nebo digitální obsah na hmotném nosiči dopravci (čl. 142 odst. 4 CESL). Pokud je dodáván digitální obsah, který není dodáván na hmotném nosiči, přechází nebezpečí škody na kupující v momentě, kdy spotřebitel získal nad digitálním obsahem kontrolu. V praxi půjde nejčastěji o okamžik, kdy se dokončí stahování digitálního obsahu do PC nebo jiného obdobného zařízení spotřebitele (čl. 142 odst. 2 CESL). Pokud není smlouva uzavřená na dálku nebo mimo obchodní prostory a spotřebitel zboží nebo digitální obsah nepřevzme, přechází na něj nebezpečí škody v době, kdy by získal fyzickou držbu zboží nebo digitálního obsahu, pokud by splnil svoji povinnost předmět smlouvy převzít. U přechodu nebezpečí škody ve smlouvách uzavřených se spotřebitelem je výslovně

⁷³ Zboží nebo digitální obsah musí být jasně označeny jako zboží nebo digitální obsah, které mají být dodány tak, jak určuje smlouva, přičemž relevantně se posuzuje původní dohoda, oznámení kupujícímu nebo jiný způsob

stanoveno, že smluvní strany nemohou k tíži spotřebitele měnit účinky jeho úpravy (čl. 141 odst. 5 CESL).

Přechod nebezpečí ve smlouvách uzavřených mezi obchodníky je normativně upraven odlišně od smluv uzavíraných se spotřebitelem. Nebezpečí přechází v momentě, kdy kupující převezme zboží či digitální obsah nebo doklady, které toto zboží zastupují (čl. 143 CESL). Z výše zmíněného vyplývá, že ve smlouvách uzavíraných mezi obchodníky může nebezpečí škody přejít v okamžiku, kdy kupující nezískal fyzickou držbu zboží. Pokud smlouva zahrnovala dopravu zboží, přechází nebezpečí škody na kupujícího v době, kdy prodávající předal předmět smlouvy dopravci (je-li jich více, tak prvnímu). Pokud má být zboží předáno dopravci v určitém místě, nebezpečí škody na něm nepřechází dříve, než je mu předáno v tomto místě (čl. 145 CESL). Když je zboží prodáváno v tranzitu, přechází nebezpečí škody podle skutečnosti buď v momentě, kdy je předáno prvnímu dopravci nebo v momentě uzavření smlouvy (čl. 146 odst. 2 CESL). Jde-li o prodej zboží nebo digitálního obsahu, který byl dán kupujícímu k dispozici, přechází nebezpečí škody na kupujícího v době, kdy si ho měl kupující převzít za předpokladu, že kupující o dání předmětu smlouvy k dispozici věděl nebo vědět měl. Obdobně přechod nebezpečí přejde v době, kdy je zboží či digitální obsah dodán do jiného místa, než místa podnikání prodávajícího, a kupující o tom věděl (čl. 144 CESL). Rozdíly v normativních úpravách přechodu nebezpečí škody na zboží ve smlouvách uzavíraných se spotřebitelem a ve smlouvách uzavíraných mezi obchodníky lze spatřit v případech, kdy je zboží dopravováno dopravcem. U spotřebitelských smluv přechází nebezpečí škody na kupujícího v době, kdy předá dopravce předmět smlouvy spotřebiteli, vyjma případů, kdy dopravu zajišťuje spotřebitel. U smluv uzavíraných mezi obchodníky přechází nebezpečí škody v době, kdy prodávající předá předmět smlouvy prvnímu dopravci.

2.10 Promlčení

CESL obsahuje samostatnou úpravu institutu promlčení. Úprava promlčení, byť rozsáhlá, neobsahuje úpravu některých situací, ke kterým může ve skutečnosti docházet a které jsou upraveny v národním právním řádu.⁷⁴ V tomto ohledu by byla subsidiární použitelnost vnitrostátního práva na místě. Pravidlo pro výklad CESL však znemožňuje použití národního práva a nařizuje vykládat CESL v souladu s cíly a zásadami, z nichž vychází, v souladu se všemi jejími ustanoveními. Bude tedy potřeba postupovat v souladu s čl. 4 odst. 2 CESL.

Promlčením se oslabí subjektivní právo tím, že se z něho stane naturální obligace a soud povinnost k takovému plnění nepřizná, pokud dlužník namítne promlčení. Jde o soukromoprávní institut známý již z Římského práva. „*Jeho předmětem je žalovatelné právo – nárok a jeho podstatou je oslabení subjektivního práva a znemožnění vynucení nároku poté, co věřitel opomine právo včas vymáhat a dlužník namítne uplynutí promlčecí lhůty*“.⁷⁵ Vše, co dlužník plnil po skončení promlčecí lhůty, nemůže požadovat zpět pouze s tím, že právo (povinnost) bylo promlčeno (čl. 185 CESL). Obecně je stanoveno v čl. 178 CESL, že všechny povinnosti a práva, která s nimi souvisí, se promlčí uplynutím promlčecí lhůty.

CESL uvádí dvě promlčecí lhůty- krátkou a dlouhou. „*Oba druhy promlčecích dob jsou charakterizovány okamžikem počátku jejich běhu*“.⁷⁶ Krátká promlčecí doba začne běžet dnem, kdy se věřitel dozvěděl, nebo se dozvědět měl, o skutečnostech, v důsledku kterých může své právo uplatnit. Dlouhá promlčecí doba běží ode dne, kdy dlužník musí plnit. V případě práva na náhradu škody běží dlouhá promlčecí lhůta ode dne uskutečnění právního úkonu, který zakládá toto právo (čl. 180 CESL). Novum je délka promlčecí doby, která se odlišuje od české vnitrostátní úpravy.⁷⁷ Krátká promlčecí doba je

74 Např. § 610 odst. 2 a § 628 NOZ

75 SELUCKÁ, M. a kol. *Koupě a prodej. Nový občanský zákoník. Společná evropská právní úprava prodeje*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013. 207 s. ISBN 978-80-7400-471-1

76 SELUCKÁ, M. a kol. *Koupě a prodej. Nový občanský zákoník. Společná evropská právní úprava prodeje*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013. 217 s. ISBN 978-80-7400-471-1

77 NOZ v zásadě upravuje dva druhy promlčecí lhůty: tříletou (subjektivní) a desetiletou

dvouletá a dlouhá promlčecí doba je desetiletá, v některých případech dokonce až třicetiletá.⁷⁸

CESL umožňuje vzhledem ke své značné dispozitivnosti upravit si promlčecí lhůtu dohodou, a to tak, že promlčecí doba může být zkrácena⁷⁹ nebo prodloužena.⁸⁰ Nicméně jakékoliv dohody ohledně promlčecí lhůty nesmí být k tíži spotřebitele, jde-li o spotřebitelskou smlouvu. CESL normativně upravuje i změnu délky promlčecí lhůty i z jiných důvodů, než dohodou. Promlčecí doba může být prodloužena, a to jejím pozastavením v případě soudního nebo jiného řízení⁸¹, nebo může promlčecí lhůta běžet znovu.⁸² V některých případech⁸³ se může odložit konec běhu promlčecí lhůty.

(objektivní). V některých případech může být promlčecí lhůta prodloužena až na patnáct let, např. v případě práva na vydání bezdůvodného obohacení.

78 CESL upravuje ve svém čl. 179 odst. 2, že promlčecí lhůta může být v případě práva na náhradu škody za újmu na zdraví třicetiletá.

79 Krátká i dlouhá promlčecí lhůta může být zkrácena minimálně na dobu jednoho roku

80 Krátká promlčecí lhůta může být prodloužena maximálně na dobu deseti let a dlouhá promlčecí lhůta může být prodloužena maximálně na dobu třiceti let (čl. 186 odst. 1, 2 a 3 CESL)

81 Promlčecí doba se pozastaví okamžikem, kdy bylo zahájeno soudní řízení, rozhodčí řízení, řízení o mediaci nebo řízení, kde je věc mezi dvěma stranami svěřena třetí osobě, aby ta přijala závazné rozhodnutí. Rovněž na všechna ostatní řízení, kde je jich cílem rozhodnout v otázkách týkajících se práva nebo zamezení platební neschopnosti. K tomu čl. 181 CESL

82 CESL normativně upravuje institut uznání dluhu, kdy pokud dlužník uzná svou povinnost vůči věřiteli, začne běžet nová krátká promlčecí lhůta. Uznání dluhu může mít vícero forem, od částečného zaplacení, zaplacením úroků, poskytnutím záruky, započtením nebo jiným způsobem (nejčastěji výslovným uznáním dluhu). K tomu více v čl. 184 CESL.

83 Jde zejména o odložení konce běhu promlčecí lhůty v případě jednání (čl. 182 CESL) a odložení konce běhu promlčecí lhůty v případě nezpůsobilosti (čl. 183 CESL)

3. Koupě věci movité dle NOZ

3.1 Vymezení kupní smlouvy

Kupní smlouva má svůj původ v Římském právu, kde se využívala jako smlouva trhov^á. Trh a koupě věci měli v době dřívější formu směnné smlouvy (permutatio), tedy výměny věci za věc jinou. Pravděpodobně proto bylo v Římě možné, aby kupní smlouva byla směnou věci (předmětu koupě) i za jiné plnění než peníze. Toto plnění však smělo být pouze vedlejší. Podstatným rysem kupní smlouvy je totiž kupní cena, která musí být určena v penězích.⁸⁴ Koupě, ať věci movitých či nemovitých, je realizována prostřednictvím právního institutu nazvaného kupní smlouva. Jejím pojmovým znakem je koupě – prodej (emptio – venditio), tedy označení toho, že jedna strana kupuje, mění peníze za věc, a druhá strana prodává, mění věc za peníze. Uzavřením kupní smlouvy vznikne synallagmatický⁸⁵ právní vztah, který je konsenzuální povahy. Specifikem u těchto druhů smluv je právě onen konsensus, tedy souhlasné projevení vůli stran k uzavření smlouvy. „*Při konsenzuálních smlouvách se realizuje kauza smlouvy, tj. nastává její zamýšlený účel již samotným uzavřením smlouvy*“.⁸⁶ Uzavřením smlouvy nastává jak pro prodávajícího tak i pro kupujícího obligační povinnost splnit vzájemné povinnosti, ty jsou onou kauzou smlouvy. Smlouva se nezakládá např. tradicí, tedy předáním předmětu koupě druhé straně, ale již jejím pouhým uzavřením. Právě splnění vzájemných povinností není předpokladem pro vznik závazku, ale již pouhým plněním ze závazku vzniklého.

84 K tomu srov. KINCL, J., URFUS, V., SKŘEJPEK, M. *Římské právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1995. s 251/252

85 Oběma smluvním stranám vzniknou práva a povinnosti uzavřením smlouvy, resp. strany mají rovné postavení. Synallagmatické smlouvy jsou smlouvy dvoustranně rovné

86 ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J. a kol. *Občanské právo hmotné 2. Díl třetí: závazkové právo*. 5. jubilejní aktualizované vydání. Praha : Wolters Kluwer, 91 s. ISBN 978-80-7357-473-4

3.2 Vymezení převodu movitostí

Jak podle nové právní úpravy, tak i podle původní právní úpravy rozlišujeme převod movitostí oproti převodu nemovitosti. „*Pro převody nemovitostí platí řada zvláštních ustanovení, která ve svém souhrnu způsobují, že celkový režim převodu se liší podle toho, zda jde o věc movitou, nebo o nemovitost*“.⁸⁷ Podle § 2131 NOZ se pro koupi nemovité věci, pokud není stanoveno jinak, použijí přiměřeně ustanovení o koupi movitých věci. Tím zákonodárce sděluje, že i pro koupi nemovitostí platí totožná úprava jako pro koupi movitostí, byť pro nemovitosti s přihlédnutím k ustanovením v § 2128 až 2131, kde jsou stanoveny odchylky. „*Protože však specifika, týkající se nemovitostí, jsou natolik početná a natolik podstatná, můžeme rozlišovat mezi převodem nemovitostí a převodem movitostí jako mezi dvěma samostatnými druhy převodů*“.⁸⁸

Významný rozdíl spočívá ve formě právního úkonu, kterým se nemovitosti převádí. Pro převody movitostí platí bezformálnost. Zúčastněné osoby mohou nebo nemusí využít písemnou formu. Převod vlastnického práva k movitosti tak může mít formu verbální, literární nebo konkludentní. Pro nemovitosti však platí, že právní úkon, kterým se převádí vlastnické právo k nim, musí mít formu podle § 560 NOZ, tedy písemnou. Tento stav je dán tím, že se nemovitosti nemohou převádět pouhou tradicí, mají jiné prostorové vymezení a také, že se evidují ve veřejném seznamu, kdy změna vlastníka nemovitosti je účinná až právě zápisem změny v osobě vlastníka do katastru nemovitostí, a to na základě platné literární smlouvy.

NOZ upravuje kupní smlouvu ve své zvláštní části způsobem takovým, že rozlišuje koupi movité a nemovité věci. Režimem pro koupi movitých věcí se bude řídit každá kupní smlouva, pokud jejím předmětem nebude věc nemovitá. Úpravou koupě věci movité se bude řídit i kupní smlouva na

87 HOLUB, M., POKORNÝ, M., BIČOVSKÝ, J., *Občan a vlastnictví v českém právním řádu*. Linde Praha, 2002. 137 s.

88 HOLUB, M., POKORNÝ, M., BIČOVSKÝ, J., *Občan a vlastnictví v českém právním řádu*. Linde Praha, 2002. 137 s.

příslušenství nemovité věci, má-li kupující nabýt takovou věc po oddělení jako věc movitou (§ 2085 NOZ). Pro koupi věcí nemovitých platí určitá specifika stanovená v § 2128-2131 NOZ. Jde zejména o formu právního jednání, kterým se zřizuje nebo převádí věcné právo k nemovité věci, nebo pokud se ono právo mění nebo ruší. Rovněž je povinná písemná forma, pokud se zřizuje věcné právo k nemovité věci ujednáním o výhradě vlastnického práva, o právu zpětné koupě, o zákazu zcizení nebo zatížení, o výhradě předkupního práva nebo lepšího kupce a ujednání o koupi na zkoušku (§ 2128 odst. 1 NOZ). Když se takovým ujednáním zřizuje věcné právo k nemovité věci zapsané do veřejného seznamu, vznikne až zápisem do takového seznamu (§ 2128 odst. 2 NOZ). Specifikem oproti převodu věcí movitých jsou situace, kdy nemovitá věc nemá výměru určenou ve smlouvě nebo výměru zapsanou ve veřejném seznamu. Takové situace upravuje NOZ tak, že v situaci, kdy nemá pozemek výměru určenou ve smlouvě, má kupující právo na přiměřenou slevu a v situaci, kdy nemá pozemek výměru zapsanou do veřejného seznamu, má kupující právo na přiměřenou slevu jen tehdy, když si to účastníci ujednali (§ 2129 odst. 1 NOZ). Dále je stanovena časová lhůta pěti let od nabytí stavby spojené se zemí pevným základem, do kdy může kupující oznámit skrytou vadu prodávajícímu, aby mu soud přiznal právo z vadného plnění. Neoznámí-li kupující skrytou vadu do pěti let od nabytí stavby spojené se zemí pevným základem a prodávající zároveň namítne, že vada nebyla včas oznámena, soud mu právo z vadného plnění nepřizná (§ 2129 odst. 2 NOZ). Pokud si strany ujednají, odkdy má kupující věc převzít, náleží mu od sjednané doby plody a užitky z této věci. Kupující od této doby nese nebezpečí škody na věci.

3.3 Věci v právním smyslu

NOZ definuje pojem věc jak pozitivně tak negativně. Věc v právním smyslu je pozitivně definována v §489 a je jí vše, co je odlišné od osoby a slouží k uspokojování potřeb lidí nebo jejím potřebám vůbec. Negativně je věc

vymezena v § 493 a 494, kdy věcí není lidské tělo jako celek⁸⁹, ani jeho části, i když by byly odděleny od těla. Věcmi dále nejsou ani živá zvířata. Nově se jimi stávají oproti původní úpravě jak práva⁹⁰, tak i jiné majetkové hodnoty. „*Definice věcí v juristickém slova smyslu není definicí reálnou a nevypovídá nic o reálném světě, ale je definicí nominální. Rovněž dosavadní pojetí věcí v právním smyslu se rozchází s realitou, neboť i to, co se jeví ve skutečném světě jako věc, anebo zač věc považují např. jednotlivé technické nebo přírodní vědy, není věcí ve smyslu práva*“.⁹¹ NOZ tedy zachází v definici věcí podstatně dále než OZ ve znění pozdějších předpisů. V něm byly věci definovány dosti omezeně, když byly vymezeny pouze věci nemovité, součást a příslušenství věci.⁹² V tomto smyslu NOZ rozšiřuje vnímání pojmu věc a blíže je vymezuje, a to podle hlavních a tradičních kritérií. Nový občanský zákoník vycházel při definování pojmu věc z několika základních znaků. Jednak vycházel, na základě důvodové zprávy, z předpokladu, že věcí v právním slova smyslu je vše, co je rozdílné od člověka a slouží k potřebám lidí a jednak, že věcí je v právním slova smyslu i to, čeho se mohou týkat subjektivní majetková práva. Rovněž ovladatelné přírodní síly, se kterými se obchoduje, jsou podle § 497 NOZ věcmi, resp. se na ně použije ustanovení o věcech hmotných. Věci se rozdělují podle různých kritérií – podle přemístitelnosti na věci movité a nemovité, podle užití na věci spotřebitelné a opotřebitelné, podle množství na věci zastupitelné⁹³ a nezastupitelné, podle dělitelnosti na věci dělitelné a nedělitelné a konečně podle spojování věcí na věc hlavní a její součást nebo příslušenství. NOZ blíže vymezuje věci nemovité, zastupitelné, zužitelné a hromadné, dále součást a příslušenství věci. „*U jiných (pojmu) jsou však jejich bližší charakteristiky zbytečné vzhledem k všeobecné srozumitelnosti*“.⁹⁴

Dle současné i nové právní úpravy jsou za věc považovány některé části lidského těla, které se přirozeně obnovují a jejich oddělení nepůsobí nositeli

89 Bez ohledu na to, zda jde o lidské tělo živého nebo mrtvého člověka

90 Typicky právo stavby je podle § 1242 věcí nemovitou

91 Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku, 117/118 s.

92 § 118 a n. OZ

93 NOZ operuje s pojmem věci hromadné

94 Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku, 123 s.

nepřiměřené utrpení, resp. utrpení nepůsobí vůbec. Takto jsou věcmi movitými lidské vlasy nebo např. lidský ejakulát a vlastnické právo k nim lze volně převádět. Věcmi v právním smyslu nejsou živá zvířata, i když se na ně za určitých okolností vztahují ustanovení o věcech. Samozřejmě se ustanovení o věcech použijí tam, kde jejich aplikace neodporuje jejich povaze jako živých tvorů.⁹⁵ Další výjimkou z předmětů, které slouží k potřebám lidí, a nejsou věcmi v právním smyslu, jsou jevy a skutečnosti, které jsou mimo dosah lidské moci, tedy takové, které nelze ovládat. Těmi jsou například paprsky slunce nebo déšť. Na druhou stranu, dešťová voda, která naplnila sud nebo jinou nádobu, už věcí bude.

3.4 Informační povinnosti

NOZ upravuje informační povinnost u těch smluv, kde podnikatel uzavírá smlouvu se spotřebitelem. Tyto smlouvy jsou označovány jako spotřebitelské smlouvy (§ 1810 NOZ). Objem informací, které mají být sděleny spotřebiteli, se liší v závislosti na způsobu uzavření smlouvy. Pro podnikatele platí dodatečné informační povinnosti, je-li smlouva uzavírána se spotřebitelem distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory.

3.4.1 Obecné informační povinnosti

Obecné informační povinnosti, které musí být plněny bez ohledu na způsob uzavření smlouvy. NOZ obecné informační povinnosti vyjmenovává ve svém § 1811 odst. 2 a jsou to: (1) totožnost podnikatele a kontaktní údaje; (2) označení předmětu smlouvy a uvedení jeho hlavních vlastností; (3) určení ceny, a to včetně všech daní a poplatků, nákladů na dodání nebo údaj o jejich dodatečném účtování; (4) způsob platby a způsob dodání či plnění; (5) údaje o právech ze záruky, o právech, které by vznikly v důsledku vadného plnění a údaje o možnostech a podmínkách uplatnění těchto práv; (6) údaje o délce

⁹⁵ Mohou např. být předmětem kupní smlouvy. Omezení vidí autor např. v tom, že budou obtížně předmětem zástavního nebo zadržovacího práva.

trvání závazku a o podmínkách trvání závazku, bude-li smlouva uzavřena na dobu neurčitou; (7) údaje o funkčnosti digitálního obsahu včetně informací jeho součinnosti s hardwarem a softwarem a technických ochranných opatřeních. Výše zmíněné informace musí být spotřebiteli sděleny jasně a srozumitelně, a to v jazyce, ve kterém se uzavírá smlouva (§ 1811 odst. 1 NOZ). Některé informace však musí být uvedeny v českém jazyce bez ohledu na jazyk, ve kterém je uzavírána smlouva.⁹⁶ Poskytované informace musí být srozumitelné především pro spotřebitele - laika. „*Informace by tak neměly být podány s využitím přehnaně odborného jazyka nebo složitých jazykových konstrukcí*“.⁹⁷ Obecná informační povinnost je vyloučena v situacích, kdy spotřebitel uzavírá smlouvu v záležitostech každodenního života, pokud má být plněno bezprostředně po uzavření smlouvy. Informační povinnost je dále vyloučena u smluv o dodání digitálního obsahu, pokud je dodáván na hmotném nosiči (§ 1811 odst. 3 NOZ).

3.4.2 Informační povinnost u smluv uzavíraných distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory

Pokud jsou ke sjednání smlouvy použity prostředky komunikace na dálku, nebo pokud byla smlouva uzavřena mimo obvyklé obchodní prostory, jsou pro obchodníka závazné dodatečné informační povinnosti. Spotřebiteli musí být poskytnuty dodatečné informace, a to včetně těch uvedených výše, o: (1) nákladech komunikace a dálku; (2) povinnosti zaplatit zálohu (je-li obchodníkem vyžadována); (3) nejkratší době vázanosti, má-li být dle smlouvy plněno opakovaně; (4) měsíční zúčtovací ceně nebo mechanismu jejího určení, je-li smlouva uzavřena na dobu neurčitou nebo má-li být plněno opakovaně dle smlouvy; (5) veškerých daních, poplatcích a nákladech na dodání zboží, je-li smlouva uzavřena na dobu neurčitou nebo v případě opakovaného plnění, pokud jsou vyžadovány; (6) možnosti uplatnit právo na odstoupení od smlouvy, jakož i informace o nemožnosti odstoupit od smlouvy v zákonem

96 Srov. § 11 zák. č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

97 SELUCKÁ, M. a kol. *Koupě a prodej. Nový občanský zákoník. Společná evropská právní úprava prodeje*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013. 11 s. ISBN 978-80-7400-471-1

stanovených případech; (7) případné existenci mimosoudního řešení sporů a stížností, jakož i o podmínkách a způsobu takového řešení. V případě, kdy zvolený prostředek komunikace na dálku neumožňuje poskytnout spotřebiteli všechny údaje, by se měl podnikatel řídit § 1824 odst. 2 NOZ. Při uzavírání smluv mimo obvyklé prostory k podnikání je však obchodník povinen sdělit spotřebiteli všechny relevantní údaje bezvýjimečně.⁹⁸

3.5 Kontraktační proces

Jednání o uzavření smlouvy (kontraktační proces) probíhá v každém procesu, pokud je jeho cílem uzavření smlouvy. Kontraktační proces byl v českém právním řádu upraven, trochu nešťastně, ve více podobách. OZ ho upravoval ve své obecné části. Zvláštní úpravu měl pro kontraktační proces ObchZ, který navíc (od OZ) upravoval i zvláštní možnosti přijetí návrhu, veřejný návrh, obchodní veřejnou soutěž a v rámci úpravy obchodních společností je upravena nabídka převzetí. Některé dílčí úpravy kontraktačního procesu se objevují i v zákoně o pojistné smlouvě⁹⁹ a v zákoně o veřejných zakázkách.¹⁰⁰ Relativně komplexně je kontraktační proces upraven ve Vídeňské úmluvě o mezinárodní koupi zboží.¹⁰¹ NOZ podstatně rozšiřuje možnosti a přináší subjektům větší volnost. Převzal úpravu z OZ, doplněnou o instituty převzaté z ObchZ.¹⁰² Zajímavé je ustanovení, dle kterého je zmíněný kontraktační proces pouze modelem a ustanovení o nabídce a přijetí se přiměřeně použijí i na jiný postup při uzavírání smlouvy (§ 1770 NOZ). NOZ tedy klade větší důraz na vůli subjektů a umožňuje jim větší volnost při sjednávání obsahu smlouvy.

98 Srov. SELUCKÁ, M. a kol. *Koupě a prodej. Nový občanský zákoník. Společná evropská právní úprava prodeje*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, 14 s. ISBN 978-80-7400-471-1

99 Zák. č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě. Tam jsou v § 6 uvedeny určitá specifika při uzavírání nebo při změně pojistné smlouvy

100 Zák. č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Tento upravuje postup při zadávání veřejných zakázek.

101 Úprava kontraktačního procesu v ObchZ vycházela z úpravy kontraktačního procesu ve Vídeňské úmluvě

102 Jde zejména o veřejnou nabídku (dříve veřejný návrh) § 1780 a n., veřejnou soutěž o nejvhodnější nabídku (dříve obchodní veřejná soutěž) § 1772 a n. nebo třeba odkaz na obchodní podmínky jakožto část obsahu smlouvy § 1751 a n.

Jednání o uzavření smlouvy probíhá v několika krocích. „*Lze jej schematicky chápat jako sled dvou jednostranných právních úkonů*“.¹⁰³ Těmito jednostrannými právními úkony jsou oferta a akceptace. Oferentem se označuje subjekt, který podal ofertu. Ta je určena oblátovi, a pokud ji přijme, stává se oblát akceptantem (příjemcem návrhu).

3.5.1 Oferta

NOZ definuje návrh (nabídku) ve svém § 1732 odst. 1 tak, že nabídkou je takové jednání směřující k uzavření smlouvy, které obsahuje podstatné náležitosti, aby smlouva mohla být uzavřena jeho přijetím, a z kterého plyne vůle navrhovatele být smlouvou vázán, pokud dojde k přijetí návrhu. Nabídka může být podaná ústně nebo písemně. Ústní nabídka musí být přijata bezodkladně, jinak nabídka zaniká (pokud se účastníci nedohodly jinak nebo pokud něco jiného neplyne z okolností, za nichž se stala). To samé platí v případě, že je nabídka podaná v písemné formě vůči přítomné osobě (§ 1734 NOZ). Písemná nabídka vůči nepřítomné osobě musí být přijata ve lhůtě v ní uvedené nebo v době přiměřené povaze navrhované smlouvy a rychlosti prostředků, jež navrhovatel použil pro zaslání nabídky (§ 1735 NOZ). Pro ofertu platí klasické požadavky na projev vůle, a to její svoboda, vážnost, určitost a srozumitelnost. „*Návrh smlouvy by měl být natolik určitý, aby k jeho přijetí stačilo pouhé „ano*“.¹⁰⁴ Aby byl návrh dostatečně určitý, je potřeba, aby byl zjištělný jeho obsah, a to i tehdy, nejsou-li v něm vyjádřeny náležitosti přímo, ale postačí např. ve formě odkazu na aktuální ceník navrhovatele, objednávku apod. Návrh je potřeba odlišit od výzvy k podání návrhu. Výzvy k podání návrhu mají podobnou strukturu jako návrh samotný, chybí v ní ale určitost, resp. dostatečná určitost. Jsou to většinou různé letáky, katalogy a ceníky. V těchto případech je potřebné zkoumat vůli subjektů s ohledem na znění dokumentu.¹⁰⁵ Ani inzeráty v inzertních tiscích nemají

103 FIALA, J., KINDL, M. a kol. *Občanské právo hmotné*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2007, 411 s. ISBN 978-80-7380-058-1

104 FIALA, J., KINDL, M. a kol. *Občanské právo hmotné*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2007, 413 s. ISBN 978-80-7380-058-1

105 FIALA, J., KINDL, M. a kol. *Občanské právo hmotné*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2007, 414 s.

povahu návrhu v právním slova smyslu, to proto, že jsou adresovány neurčitému počtu osob a nikoliv individuálně určeným osobám. NOZ výše zmíněnou tematiku vymezuje tak, že z návrhu musí být zřejmé, že ten, kdo jej činí, má úmysl uzavřít určitou smlouvu s osobou, vůči níž nabídku činí a dále, že projevy, které směřují vůči neurčitému okruhu osob nejsou návrhem, ale výzvou k podání návrhů (§ 1731 a 1733 NOZ). Požadavek normotvůrce na vymezenou určitost adresáta nabídky je kogentního charakteru, výjimku ale tvoří veřejná nabídka, která právě je určena neurčitému okruhu osob (§ 1780 a n. NOZ).

Nabídku lze zrušit, a to i když je neodvolatelná. Neodvolatelnou nabídku lze zrušit za předpokladu, že projev vůle, kterým oferent ruší nabídku, dojde adresátovi nejpozději současně s doručením nabídky nebo před jejím doručením. Odvolat lze pouze odvolatelnou nabídku. Odvolatelnou nabídku lze odvolat, pokud projev vůle, kterým oferent odvolává nabídku, dojde adresátovi dříve, než ten odeslal projev vůle, kterým se nabídka přijímá. Nelze jí ale odvolat ve lhůtě, která je v ní určená pro přijetí, pokud si to účastníci nevyhradili. Oproti dosavadní úpravě v OZ, který přímo nevymezoval neodvolatelnou nabídku a obsahoval akorát ustanovení o tom, že taková nabídka nemůže být odvolána, je-li v ní vyjádřena neodvolatelnost, je nyní neodvolatelná nabídka nově vymezena v § 1736 NOZ: „*Nabídka je neodvolatelná, je-li to v ní výslovně vyjádřeno, anebo dohodnou-li se tak strany*“. Přitom je nutné přihlížet k jednání stran o uzavření smlouvy, nebo k jejich předchozímu styku nebo ke zvyklostem, ze kterých může neodvolatelnost vyplývat také.

3.5.2 Akceptace

Pokud byla nabídka řádně a včas přijata, znamená to uzavření smlouvy. Přijetí návrhu je projev vůle, kterým oblat přijímá nabídku a stává se akceptantem, přičemž NOZ výslovně uvádí, že přijetím návrhu není mlčení nebo nečinnost samy o sobě. Relevantně je přijetí nabídky definováno v OZ, kdy přijetí je včasné prohlášení učiněné osobou, které byl návrh určen, nebo

jiné její včasné jednání, z něhož lze dovodit její souhlas s návrhem. Na této definici netřeba nic měnit. Oproti původní právní úpravě NOZ upouští od požadavku absolutní shody návrhu a přijetí, a umožňuje, byť ne zcela, aby akceptační projev nebyl v absolutní shodě s návrhem. Jde o situace, kdy projev vůle, kterým se akceptuje nabídka, obsahuje jiné slovní formulace (§ 1740 odst. 2 NOZ), nebo kdy se podstatně nemění podmínky nabídky a dále, že jí oferent bez zbytečného odkladu neodmítne.¹⁰⁶ Pokud ale projev vůle, který reaguje na návrh, obsahuje dodatky, výhrady, omezení nebo jiné změny, není akceptací návrhu a považuje se za návrh nový. Akceptaci lze zrušit, pokud tento projev vůle dojde oferentovi nejpozději současně s přijetím. Stejně jako dosavadní OZ ve svém § 44 odst. 1 i NOZ ve svém § 1745 stanoví, že smlouva je uzavřena okamžikem, kdy přijetí nabídky nabývá účinnosti.

3.5.3 Obchodní podmínky

Standardizované obchodní podmínky jsou dnes součástí většiny transakcí, a to jak ve vztazích mezi B2B tak i mezi B2C. NOZ rozlišuje vztahy mezi podnikateli a vztahy se spotřebiteli a umožňuje smluvním stranám zvolit si část obsahu smlouvy odkazem na obchodní podmínky. Ve vztazích B2C musí být obchodní podmínky přiloženy k nabídce na uzavření smlouvy nebo musí být spotřebiteli známy. Ve vztazích B2B je situace odlišná. „*Splnění této podmínky se nevyžaduje při kontrakčním jednání podnikatelů v případech, kdy se odkazuje na všeobecné obchodní podmínky vypracované zájmovými nebo odbornými organizacemi, o nichž se předpokládá, že jsou profesionálům známy*“.¹⁰⁷ V případě kolize znění obchodních podmínek se zněním smlouvy má přednost obsah smlouvy (§ 1751 odst. 1 a 3 NOZ). V případě kolize obchodních podmínek v nabídce a jejím přijetí je i přesto smlouva uzavřena a její součástí jsou ty části obchodních podmínek, které si navzájem nerozporují. Výše zmíněný přístup k řešení kolize obchodních podmínek, známý pod názvem *knock-out rule*, ale mohou strany vyloučit bez zbytečného odkladu po výměně projevů vůle (§ 1751 odst. 2 NOZ).

¹⁰⁶ Srov. § 1740 odst. 3 NOZ

¹⁰⁷ Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku, 437 s.

3.6 Povinnosti smluvních stran

Základní povinnosti smluvních stran při kupní smlouvě nejlépe charakterizuje hned úvodní ustanovení ohledně kupní smlouvy v NOZ. Tam je přímo vymezená konstrukce kupní smlouvy: prodávající se zavazuje, že kupujícímu odevzdá předmět koupě a umožní mu nabýt vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že předmět koupě převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu (§ 2079 odst. 1 NOZ). Z toho plyne povinnost prodávajícího odevzdat (dodat) předmět koupě a převést vlastnické právo k němu na kupujícího. Kupující je povinen zaplatit kupní cenu a převzít věc. Pokud se smluvní strany nedohodly jinak, plní svá práva a povinnosti vyplývající ze smlouvy současně (§ 2079 odst. 2 NOZ).

3.6.1 Povinnost odevzdat předmět koupě

Tato povinnost je základním předpokladem pro to, aby prodávající umožnil kupujícímu získat k předmětu koupě držbu a mohl vykonávat práva jako držitel.¹⁰⁸ Pokud se vztahují k předmětu koupě doklady (nutné nebo smluvené) nebo jiné písemnosti, musí je prodávající dodat spolu s předmětem koupě (§ 2087 a 2094 NOZ). Místo a čas plnění si mohou účastníci zvolit tak, aby jim to vyhovovalo.

3.6.2 Povinnosti převést vlastnické právo

Vlastnické právo nemusí přejít na kupujícího již uzavřením kupní smlouvy ani předáním předmětu koupě druhé straně. Převod vlastnického práva může být vázán na splnění třeba i jiné odkládací podmínky, pokud si to smluvní strany ujednají.¹⁰⁹ Nicméně obligační závazek převést vlastnické právo musí být ve smlouvě sjednán vždy. K problematice okamžiku

108 Srov. BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., RABAN, P. a kol. *Kurs obchodního práva. Obchodní závazky*. 4. vydání. Praha : C.H. Beck, 2007, 254 s.

109 Srov. výhrada vlastnického práva

rozhodného pro převod vlastnického práva lze odkázat na ustanovení § 2082 odst. 1 NOZ, dle kterého nebezpečí škody na věci přechází na kupujícího současně s nabytím vlastnického práva. Vlastnické právo se převádí buď okamžikem, který je sjednán ve smlouvě a není-li ho, tak platí, že se vlastnictví k movité věci, nezapsané do veřejného seznamu, převádí okamžikem předáním předmětu koupě. Pokud má být předmět koupě přepravován dopravcem, nabývá kupující vlastnické právo okamžikem, kdy prodávající předal věc dopravci. Dohodnou-li se strany, že vlastnické právo přejde v době, kdy má prodávající předmět smlouvy u sebe, má práva a povinnosti schovatele. Kupující v těchto případech nabývá vlastnické právo dříve, než si věc převezme a nemůže jí tak držet a užívat.

3.6.3 Povinnosti zaplatit kupní cenu

Povinnost zaplatit kupní cenu je jedna z pojmových znaků kupní smlouvy.¹¹⁰ Tímto pojmovým znakem se totiž kupní smlouva liší např. od darovací smlouvy, která je bezúplatným převodem vlastnictví k předmětu smlouvy. Kupní cena musí být sjednána dostatečně určitě. Závazek kupujícího zaplatit kupní cenu ale vyplývá i ze smlouvy, kde není určena výše kupní ceny, ale je alespoň určen způsob jejího určení podle § 2080 NOZ. Smluvní strany se mohou dohodnout, v jaké fázi má kupující zaplatit kupní cenu. Na dohodě stran tak závisí, jestli prodávající zaplatí kupní cenu před, při nebo po předání předmětu koupě. Kupní cena musí být vždy sjednána v penězích.

3.6.4 Povinnost převzít předmět koupě

Problematika převzetí předmětu koupě má význam z hlediska přechodu nebezpečí škody na něm. Převzetím předmětu koupě kupujícím totiž na něj přejde nebezpečí škody. To přejde i v případech, kdy si kupující věc de facto nepřevzal, když mu s ní prodávající umožnil nakládat (§ 2121 NOZ). Ovšem za

110 Srov. BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., RABAN, P. a kol. *Kurz obchodního práva. Obchodní závazky*. 4. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007, 259 s.

určitých okolností¹¹¹ nebezpečí škody při nepřevzetí věci na kupujícího nepřejde, a to i když mu s ní prodávající umožnil nakládat.

3.7 Vedlejší ujednání při kupní smlouvě dle NOZ

Vedlejší ujednání v kupní smlouvě připouštěly jak OZ, tak i ObchZ. Jejich podstatou je to, že mohou svojí účinností měnit některá práva a povinnosti smluvních stran. Z dosavadního občanského zákoníku převzal NOZ, byť s odlišnými ustanoveními, úpravu výhrady vlastnického práva¹¹², předkupního práva a výhrady zpětné koupě. Na základě zániku duálního režimu kupních smluv v soukromém právu převzal NOZ úpravu vedlejších ujednání z obchodního zákoníku, těmi jsou koupě na zkoušku a úprava cenové doložky. Novými vedlejšími ujednáními v NOZ jsou výhrada zpětného prodeje a výhrada lepšího kupce¹¹³. Výchet vedlejších ujednání není taxativní, ale pouze demonstrativní. NOZ výslovně uvádí možnost ujednat si v kupní smlouvě jiné výhrady nebo podmínky, které připouštějí změnu nebo zánik práv a povinností. Práva z těchto jiných výhrad nebo podmínek ale prekludují do jednoho roku od účinnosti kupní smlouvy, pokud nebyla uplatněna oprávněnou osobou (§ 2157 NOZ). Z výše zmíněného vyplývá, že vedlejší ujednání při kupní smlouvě můžeme rozlišovat na vedlejší ujednání pojmenované¹¹⁴ a nepojmenované.¹¹⁵

111 Např. pokud před vznikem povinnosti kupujícího převzít předmět koupě došlo k odstoupení od smlouvy nebo když závazek zanikl jiným způsobem nebo pokud kupující uplatní takový nárok z odpovědnosti za vady, když je převzetí nemožné. K tomu srov. BEJČEK, J., ELIÁS, K., RABAN, P. a kol. *Kurs obchodního práva. Obchodní závazky*. 4. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007, 263 s.

112 Dosavadní občanský i obchodní zákoník operovaly s pojmem výhrada vlastnictví, k tomu více § 601 OZ a § 445 ObchZ

113 K tomu srov. *Nový občanský zákoník. Smluvní právo. Konkrétní změny ve zvláštní části*. (on-line), dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/smluvni-pravo/konkretni-zmeny-ve-zvlastni-casti/kupni-smlouva/> čerpáno ze dne 17.10.2013

114 Pojmenovaná vedlejší ujednání jsou: výhrada vlastnického práva, předkupní právo, výhrada zpětné koupě, koupě na zkoušku, cenová doložka, výhrada zpětného prodeje a výhrada lepšího kupce

115 Těmi jsou např. koupě po zkoušce, koupě podle zkoušky, koupě s výhradou výměny a jiné

3.7.1 Výhrada vlastnického práva

Úprava výhrady vlastnického práva je dle NOZ podrobnější, než byla v OZ.¹¹⁶ Vlastní obsah výhrady vlastnického práva je obsažen v § 2132 NOZ a stanoví, že pokud si prodávající vyhradí k věci vlastnické právo (resp. uplatní právo výhrady vlastnického práva), má se za to, že vlastnictví přejde na kupujícího až úplným zaplacením kupní ceny. „*Návrh ustanovení o výhradě vlastnického práva dává přednost konstrukci rozšířené výhrady vlastnického práva, jakou zvolil obchodní zákoník v § 445, čímž se stranám umožňuje vázat nabytí vlastnického práva i na splnění jiné odkládací podmínky, než je jen zaplacení kupní ceny*“.¹¹⁷ Oproti dosavadnímu občanskému zákoníku NOZ opouští konstrukci, že výhrada vlastnického práva musí být sjednána písemně a právo výhrady vlastnického práva může být aplikováno pouze na věci movité. Ale aby výhrada vlastnického práva působila vůči věřitelům kupujícího, musí být sjednána ve formě veřejné listiny¹¹⁸, týká-li se výhrada vlastnického práva k věci zapsané do veřejného seznamu, bude působit vůči třetím osobám v případě, že byla zapsána do veřejného seznamu. NOZ dále upravuje situaci, kdy je nabytí vlastnického práva podmíněno zaplacením kupní ceny ve splátkách a kupující je v prodlení se splátkou: prodávající není oprávněn při splnění některých podmínek odstoupit ze smlouvy a žádat vrácení věci.¹¹⁹

116 V něm byla výhrada vlastnictví upravena pouze v § 601, kde je stanoveno, že pokud má vlastnictví k prodané movité věci přejít na kupující až po úplném zaplacení kupní ceny, musí být tato výhrada dohodnuta v písemné formě a dále, nevyplývá-li ze smlouvy jiná dohoda, přechází nebezpečí nahodilé zkázy a nahodilého zhoršení na kupujícího již odevzdáním věci. Z výše zmíněného vyplývá, že výhrada vlastnictví mohla být zřízena pouze v písemné formě a jejím předmětem mohla být pouze věc movitá

117 Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku, 484 s.

118 Postačí však, byla-li sjednána písemně, ale s úředně ověřenými podpisy, působit bude vůči věřitelům kupujícího až ode dne úředního ověření

119 Jedná se zejména o prodlení se splátkou, která nepřesahuje jednu desetinu kupní ceny, pokud kupující zaplatí splátku nejpozději v době splatnosti následující splátky a společně s ní, k tomu víc § 2133 NOZ

3.7.2 Výhrada zpětné koupě

NOZ upravuje výhradu zpětné koupě podobně, jako bylo upraveno právo zpětné koupě v OZ. Vlastní obsah této výhrady je obsažen v § 2135 odst. 1 NOZ, kde je stanoveno, že při uplatnění výhrady zpětné koupě v kupní smlouvě vznikne kupujícímu povinnost převést vlastnické právo k věci na požádání prodávajícímu za úplatu zpět. Kupující vrátí prodávajícímu předmět koupě v nezhoršeném stavu a prodávající vrátí kupujícímu kupní cenu. Tímto by měly být vyrovnány užitky z peněz a plody věci vytěžené. V případě, že kupující vynaloží na věc náklad k jejímu zlepšení nebo mimořádný náklad k jejímu zachování, náleží mu za to náhrada, a to jako poctivému držiteli. Rovněž v případě, kdy kupující zmaří vrácení věci, nebo se zhorší původní hodnota věci z důvodů, za které je odpovědný, je kupující povinen nahradit prodávajícímu škodu (§ 2136 NOZ).

NOZ nově nepřikazuje možnost uzavřít dohodu o výhradě zpětné koupě pouze v písemné formě¹²⁰ a výslovně připouští, že výhradou zpětné koupě může být zatížena i nemovitá věc, a to v § 2137 NOZ, kde jsou stanoveny lhůty¹²¹, ve kterých má prodávající právo žádat věc zpět, pokud si nedohodne s kupujícím lhůty jiné. Nově je i stanoveno, že výhrada zpětné koupě zavazuje dědice a že takové právo může být zcizeno, pokud si takovou možnost výslovně ujednaly smluvní strany.

3.7.3 Výhrada zpětného prodeje

Možnost takového vedlejšího ujednání je v NOZ stanovena nově a již svojí přítomností posiluje smluvní svobodu smluvních stran. Tato výhrada je upravena tak, že NOZ odkazuje na ustanovení o výhradě zpětné koupě, která se obdobně použijí na ujednání o výhradě zpětného prodeje. Per analogiam lze vymezit konstrukci zmíněného právního vztahu. Z ujednání o výhradě

120 Na rozdíl od OZ, kde bylo výslovně zmíněno v § 607 odst. 2, že dohoda, kterou se zřizuje právo zpětné koupě, musí být v písemné formě

121 Tříletá lhůta pro věci movité a desetiletá lhůta pro věci nemovité

zpětného prodeje vznikne prodávajícímu povinnost odkoupit věc od kupujícího na jeho žádost zpět. Výhradu zpětného prodeje lze sjednat i při kupní smlouvě na nemovitost a není vyžadována písemná forma.

3.7.4 Předkupní právo

NOZ nově zavádí u předkupního práva názvy stran, kterými jsou předkupník a koupěchtivý¹²², rovněž mění některá pravidla.¹²³ Vlastní obsah závazku vzniklého z ujednání o předkupním právu lze charakterizovat tak, že dlužníkovi vzniká povinnost nabídnout věc ke koupi předkupníkovi, pokud by jí chtěl prodat koupěchtivému (§ 2140 odst. 1 NOZ) a je přitom nutné zdůraznit, že povinnost nabídnout věc předkupníkovi ke koupi dospěje až v okamžiku uzavření smlouvy s koupěchtivým (§ 2143 NOZ). Pokud prodávající nabídne věc předkupníkovi ke koupi, a ten nabídku přijme, proběhne koupě mezi ním a prodávajícím za stejných podmínek, za kterých si prodávající dohodnul s koupěchtivým. Dohody mezi prodávajícím a koupěchtivým o tom, že od smlouvy s ním odstoupí, pokud předkupník uplatní své právo nebo že se závazek změní nebo zruší, pokud předkupník své právo neuplatní, jsou vůči předkupníkovi neúčinná (§ 2146 NOZ). Jako v dosavadní právní úpravě může předkupní právo zaniknout nezaplacením kupní ceny předkupníkem ve stanovené lhůtě. Pokud předkupník nezaplatí kupní cenu ve sjednané lhůtě nebo, u věcí movitých, do osmi dnů po nabídce a, u věcí nemovitých, do tří měsíců¹²⁴ po nabídce, předkupní právo zaniká (§ 2148 NOZ). Pokud ale předkupník nabídnutou věc nekoupí, zůstane mu předkupní právo zachováno (§ 2144 odst. 3 NOZ).

122 K tomu více *Nový občanský zákoník. Smluvní právo. Konkrétní změny ve zvláštní části.* (on-line), dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/smluvni-pravo/konkretni-zmeny-ve-zvlastni-casti/kupni-smlouva/>, čerpáno ze dne 15.11.2013

123 Nově je výslovně oproti dosavadní právní úpravě stanoveno, že předkupní právo zavazuje dědice a že ho lze převést, za splnění určitých podmínek, na jinou osobu

124 Podle dosavadní právní úpravy činila lhůta pro zánik předkupního práva u věci nemovitých dva měsíce po nabídce v případě nezaplacení kupní ceny

3.7.4.1 Poznámka k předkupnímu právu u superficiální zásady

Účinnosti NOZ začne platit zásada superficies solo cedit.¹²⁵ Předkupní právo totiž může vzniknout přímo ze zákona v případě, že bude od 1.1.2014 vlastník pozemku odlišný od vlastníka stavby na něm stojící. Pokud nebude po tomto datu stavba součástí pozemku, bude stále samostatnou nemovitou věcí. Právní spojení stavby a pozemku v jednu nemovitou věc se odloží do doby spojení vlastníků pozemku a stavby v jedné osobě, tedy do doby, než bude stavbu a pozemek vlastnit jedna a tatáž osoba. Do té doby vznikne vlastníkům stavby a pozemku vzájemné předkupní právo na stavbu/pozemek druhého vlastníka. Vystihuje to § 3056 odst. 1 NOZ: *„Vlastník pozemku, na němž je zřízena stavba, která není podle dosavadních právních předpisů součástí pozemku a nestala se součástí pozemku ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona, má ke stavbě předkupní právo a vlastník stavby má předkupní právo k pozemku. Předkupní právo vlastníka pozemku se vztahuje i na podzemní stavbu na stejném pozemku, která je příslušenstvím nadzemní stavby. K ujednání vylučujícím nebo omezujícím předkupní právo se nepřihlíží“.*

3.7.5 Koupě na zkoušku

Koupě na zkoušku je jedno z vedlejších ujednání převzatých z obchodního zákoníku a starší právní úprava se prakticky neliší od té nové. Podstatou koupě na zkoušku je vyzkoušení věci, zda vyhovuje potřebám kupujícího. Kdo kupuje věc na zkoušku, kupuje s podmínkou, že věc ve zkušební lhůtě schválí (§ 2150 odst. 1 NOZ). Za schválení se přitom podle § 2151 odst. 2 NOZ považuje neodmítnutí věci ve zkušební lhůtě.¹²⁶ Zákodárce umožňuje smluvním stranám zvolit si zkušební lhůtu. Pokud si smluvní strany zkušební lhůtu nedohodnou, aplikuje se zkušební lhůta stanovená v § 2150 odst. 2 NOZ.¹²⁷ Kupující nemá právo věc odmítnout,

¹²⁵ Podle této zásady povrch ustupuje pozemku. Jde o zásadu známou z římského práva, kde byla zformulována římským právníkem a učitelem Gaiem.

¹²⁶ Pokud si kupující věc nepřevzal, považuje se věc za neschválenou, pokud nesdělí prodávajícímu ve zkušební lhůtě, že věc schvaluje (§ 2151 odst. 1 NOZ)

¹²⁷ Zkušební lhůta činí, v případě že si jí smluvní strany nedohodnou u movitých věcí tři dny,

pokud ji nemůže vrátit ve stavu, v jakém jí převzal, pokud tato změna stavu nenastala v důsledku vyzkoušení (§ 2151 odst. 3 NOZ).

3.7.6 Výhrada lepšího kupce

Výhrada lepšího kupce je upravena nově a umožňuje prodávajícímu vybrat si lepšího kupce, pokud se přihlásí v určené lhůtě.¹²⁸ NOZ výslovně stanoví, že rozhodování o tom, kdo je lepší kupec, nese prodávající a může jím být i kupec, který nenabídl nejvyšší cenu, pokud se prodávající pro něj rozhodnul (§ 2152 a n. NOZ)

3.7.7 Cenová doložka

Úprava cenové doložky byla v podstatě převzata do NOZ z ObchZ. Ujednání o cenové doložce umožňuje smluvním stranám upravit si cenu věci až dodatečně po uzavření smlouvy. Jde o případy, kdy cena výrobních nákladů a jejich objem vůbec není znám, nebo kdy se mění ceny hlavních surovin potřebných na výrobu věci. Pokud si smluvní strany neurčí dobu rozhodnou pro posouzení cenových změn, přihlédne se k cenám obvyklým v době uzavření smlouvy nebo v době, kdy měl prodávající věc dodat.¹²⁹

3.8 Promlčení

Promlčení se jakožto obecný institut právní nevyskytuje jen u problematiky kupních a jím podobných smluv ale vyskytuje se v každé oblasti práva. Zejména odráží význam toku času a posiluje právní jistotu subjektů práva. Promlčením se oslabuje subjektivní právo, a to marným uplynutím lhůty určené pro výkon práva. Promlčené právo se stává naturální obligací.

a u nemovitých věci jeden rok od uzavření smlouvy. V případě, že ze smlouvy nebo dohody účastníků vyplývá, že věc má být prohlednuta nebo vyzkoušena až po odevzdání, běží zkušební lhůta ode dne odevzdání

128 Lhůty činí tři dny u věcí movitých a jeden rok u věcí nemovitých od uzavření smlouvy (§ 2152 odst. 1 NOZ)

129 K tomu více § 2154 a n. NOZ

„Zákonná úprava opět nijak nevytyčuje legální definici pojmu promlčení, které je vymezeno pomocí svých účinků“.¹³⁰ Lze odkázat na § 609 NOZ, dle kterého není dlužník povinen plnit, promlčí-li se právo. „Úprava vychází z principu, že právo se promlčí, pokud nebylo vykonáno v zákonem stanovené promlčecí době, v důsledku čehož může povinný subjekt čelit přiznání práva soudem námitkou promlčení.“¹³¹ Výše zmíněné má za následek včasné domáhání se práva ze strany věřitelů, a to pod hrozbou možné nevynutitelnosti práva, a především zásah do zásady, že smlouvy se mají dodržovat. Aby soud nepřiznal povinnost dlužníka plnit, musí tento uplatnit námitku promlčení, soud k ní ex offio nepřihlíží.

3.8.1 Délka promlčecí lhůty

NOZ upravuje dva druhy promlčecích lhůt, subjektivní a objektivní. Subjektivní lhůta je tříletá a obecná objektivní lhůta je desetiletá (§ 629 NOZ). Běh objektivní promlčecí lhůty počíná dnem, kdy právo dospělo. Běh subjektivní promlčecí lhůty nastává různým okamžikem. Obecně platí, že promlčecí lhůta u práva vymahatelného u orgánu veřejné moci počíná běžet dnem, kdy takové právo mohlo být uplatněno poprvé.¹³²

3.8.2 Zkrácení a prodloužení promlčecí lhůty

NOZ zcela nově umožňuje ujednat si jinou délku promlčecí lhůty než tu v zákonně uvedené. Dosavadní občanský zákoník pojímal ustanovení o délce promlčecí lhůty jako kogentní. Délka lhůty se tedy měnit nemohla. Možností disponovat s délkou promlčecí lhůty se občanské právo de lege lata přiblížilo německému právu, které zvolilo liberální přístup s omezeními vyplývající ze

130 SELUCKÁ, M. a kol. *Koupě a prodej. Nový občanský zákoník. Společná evropská právní úprava prodeje*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013. 213 s. ISBN 978-80-7400-471-1

131 HURDÍK, Jan et al. *Občanské právo hmotné. Obecná část. Absolutní majetková práva*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2013. 188 s. ISBN 978-80-7380-377-3

132 Právo může být uplatněno poprvé, pokud se oprávněná osoba dozvěděla o okolnostech rozhodných pro počátek běhu promlčecí lhůty anebo kdy se o nich dozvědět měla a mohla, srov. § 619 NOZ

zásady tzv. objektivní dobré víry.¹³³ Rozsah zkrácení či prodloužení promlčecí lhůty je poměrně značný. Podle § 630 NOZ činí promlčecí lhůta nejméně jeden rok a nejdéle patnáct let. Její délka nesmí být v neprospěch slabší strany – pak by se k ní nepřihlíželo (§ 630 odst. 2 NOZ). „*Kdo je slabší stranou, vyplývá z povahy věci všude tam, kde mezi stranami existuje faktická nerovnováha co do skutečné možnosti uplatnit a obhajovat soukromé zájmy. Zpravidla tedy půjde o poměry mezi osobami, jež nejsou pro nedostatek věku nebo z jiného důvodu plně svéprávné, a osobami plně svéprávnými, mezi spotřebiteli a dodavateli, zaměstnanci a zaměstnavateli, nájemci bytů a pronajímateli apod.*“¹³⁴

Promlčecí doba se prodlužuje na deset let ode dne uznání, příp. od termínu plnění, uzná-li dlužník svůj dluh, nebo když je právo přiznáno pravomocným rozhodnutím (§ 639 a 640 NOZ).

133 Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku, 152 s.

134 Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku, 152/153 s.

4.0 Závěr

Mezinárodní koupě věci je již upravena ve Vídeňské úmluvě a používá se doposud. Její omezení je v tom, že je použitelná pouze pro vztahy B2B a jejím předmětem nemohou být věci pro osobní spotřebu. Dále je problematické, že nelze zajistit její jednotný výklad a použije se, pokud si strany nezvolily jiné právo. V dnešní době se masivně rozšířily internetové nákupy. Tzv. e-shopy jsou orientované spíše na vnitrostátní klientelu, jelikož je pro ně nejenom finančně nevýhodné přizpůsobovat se domovskému právu spotřebitele. Sjednání pravidel pro spotřebitelské smlouvy je proto na místě. Společná evropská právní úprava prodeje by měla pomoci k povzbuzení spotřebitele v přeshraničních transakcích. Bude použitelná jak ve vztazích B2B tak i v B2C. Oproti Vídeňské úmluvě zapovídá použití vnitrostátního práva, což by zajistilo její jednotný výklad. Bude použitelná na fakultativním základě a nabízí vysokou ochranu spotřebitele. Jejím výrazem je mimo jiné i rozsáhlá informační povinnost, včetně poskytnutí např. vzorového formuláře pro odstoupení od smlouvy. Pro spotřebitele ale může znamenat krok do neznámého právního prostředí. Mezinárodní koupě dle CESL je upravena komplexně včetně samostatné úpravy promlčení. To je upraveno volně a strany mohou pozměnit délku promlčecí lhůty.

Nový občanský zákoník zavádí do režimu kupních smluv velké množství změn. Dosavadní duální režim kupních smluv účinností NOZ zaniknul a nyní budou i obchodní smlouvy uzavírány dle nového soukromoprávního kodexu. NOZ zavádí podobně jako CESL informační povinnosti, a to pro vztahy B2C. Významnou novinkou oproti OZ je možnost zkrácení či prodloužení promlčecí lhůty. Její změny však nesmí být, podobně jako v CESL, k tíži spotřebitele. Pozměněné bylo předkupní právo, resp. vedlejší ujednání vůbec. Změněn byl i právní pohled na věc. Již se jí nestává živé zvíře.

Bylo by do budoucna vhodné vymežit smlouvy uzavírané elektronickými prostředky dle CESL i podle českého práva. NOZ totiž operuje s tímto pojmem, ale nedefinuje ho. CESL i NOZ toho mají hodně společného. Rozlišují se však svou koncepcí. CESL je zaměřená pouze na úpravu mezinárodních transakcí a vztahů vzniklých při nich, jiné oblasti soukromého práva neupravuje. NOZ je nový soukromoprávní kodex s podstatně větším „záběrem“ než jen na kupní a jim podobné smlouvy. Jestli se CESL prosadí jako alternativa pro české obchodníky či spotřebitele, bude záležet i na oblíbení úpravy kupní smlouvy v NOZ. Ve vnitrostátních transakcích však jiná alternativa, než NOZ, není.

5.0 Cizojazyčné resumé

The international acquisition of goods is defined in the Vienna Agreement and it still is being used nowadays. Its limitation consists in the fact that it can only be used for B2B relations and it doesn't apply on goods of personal use. It is furthermore problematic that it is being used when the parties do not choose a different law. In our days, the online shopping is widely spread. The e-shops are mostly domestic clients orientated, because it is (not only) financially disadvantageous for them to adapt themselves to different domestic laws of international consumers. The unification of rules for consumers' contracts is therefore needful. The Common European Sales Law shall also contribute to stimulate the consumers' cross-border transactions. It will be applicable for both B2B and B2C relations. Unlike the Vienna Agreement, it forbids the application of the domestic law, which would assure its unified interpretation. It shall be applicable on a facultative basis and it offers a high protection of the consumer. It also provides for a large information duty, including f. ex. the provision of a model form for a withdrawal from the contract. However, for the consumer, it may mean a step into an unknown law universe. The international acquisition according to the CESL is defined in a complex way, including an independent definition of the prescription. It is freely defined and both parties can modify the length of the prescription term.

The new Code of Civil Law introduces a large amount of modifications into the matter of acquisition contracts. The existing dual regime of the acquisition contracts has expired with the effectiveness of the new CCL and from now on, even business contracts shall be concluded accordingly to the new private law codex. The new CCL – similarly to the CESL – introduces information duties for B2C relations. An important modification of the previous CCL is the possibility of shortening or lengthening of the prescription term. These modifications, however, shall not disadvantage the consumer, according to the CESL. The pre-acquisition law has also been modified, as well as the subsidiary agreements in general. The law apprehension of a thing has also been modified: a living animal is no longer considered a thing.

For the future, it would be convenient to define the contracts concluded by electronic means according to both the CESL and the Czech law. In fact, the new CCL operates with this term, but doesn't define it. The CESL and the new CCL have many common points, but they differ in their conception. The CESL only focuses on the definition of international transactions and the relations bound to them; however, it doesn't define other domains of the private law. The new CCL is a new private law codex, which defines many other things than only acquisition and similar contracts. Whether the CESL pushes through as an alternative for Czech businessmen and consumers will depend on the popularity of the acquisition contract definition in the new CCL. However, concerning domestic transactions, there is no other alternative whatsoever to the new CCL.

6.0 Použitá literatura

Knižní publikace:

- BALAŠ, V., ŠTURMA, P. *Kurz mezinárodního ekonomického práva*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 1997, 221 s. ISBN 80-7179-150-4
- BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., RABAN, P. a kol. *Kurz obchodního práva. Obchodní závazky*. 5. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010, 594 s. ISBN 978-80-7400-337-0
- BEJČEK, J., ELIÁŠ, K., Raban, P. a kol. *Kurs obchodního práva. Obchodní závazky*. 4. vydání. Praha : C.H. Beck. 2007, 585 s. ISBN 978-80-7179-781-4
- FIALA, J., KINDL, M. a kol. *Občanské právo hmotné*. Plzeň : Aleš Čeněk. 2007, 718 s. ISBN 978-80-7380-058-1
- HOLUB, M; POKORNÝ, M; BIČOVSKÝ, J. *Občan a vlastnictví v českém právním řádu*. Linde Praha, 2002. 335 s. ISBN 80-7201-348-3
- HURDÍK, Jan et al. *Občanské právo hmotné. Obecná část. Absolutní majetková práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 308 s. ISBN 978-80-7380-377-3
- HULVA, T., *Ochrana spotřebitele*. ASPI, a. s., Praha: 2005, 452 s. ISBN 80-7357-064-5
- KANDA, A. *Mezinárodní kupní smlouva*. Praha : Academia, 1988, 272 s.
- KINCL, J., URFUS, V., SKŘEJPEK, M. *Římské právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1995. 386 s. ISBN 80-7179-031-1
- KNAPPOVÁ, M., ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J. a kol. *Občanské právo hmotné 2. Díl třetí: Závazkové právo*. 4. aktualizované a doplněné vydání.
- KUČERA, Z; PAUKNEROVÁ, M; RUŽIČKA, K a kol. *Právo mezinárodního obchodu*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008. 407 s. ISBN 978-80-7380-108-3
- ONDŘEJ, J. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé a obchodní*. 2. rozšířené vydání Plzeň : Aleš Čeněk, 2007. 503 s., ISBN 978-80-7380-032-1
- PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Obchodní právo. 1. díl*. 2. vydání. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2010, 576 s. ISBN 978-80-7357-525-0

- ROZEHNALOVÁ, N., VALDHANS, J., DRLIČKOVÁ, K., KYSELOVSKÁ, T. *Mezinárodní právo soukromé Evropské unie (Nařízení Řím I, Nařízení Řím II, Nařízení Brusel I)*. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2013. 448 s.
- ROZEHNALOVÁ, N a kol. *Právo mezinárodního obchodu*. Brno : Masarykova univerzita, 2001. 467 s. ISBN 80-210-2612-X
- SELUCKÁ, M. a kol. *Koupě a prodej. Nový občanský zákoník. Společná evropská právní úprava prodeje*. 1. vydání. Praha : C.H. Beck, 2013. 265 s. ISBN 978-80-7400-471-1
- ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J. a kol. *Občanské právo hmotné 2. Díl třetí: závazkové právo*. 5. jubilejní aktualizované vydání. Praha : Wolters Kluwer, 2009. 550 s. ISBN 978-80-7357-473-4
- TICHÝ, L., ARNOLD, R., SVOBODA, P., ZEMÁNEK, J., KRÁL, R. *Evropské právo*. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, 928 s. ISBN 80-7179-430-9
- TOMANČÁKOVÁ, B. *Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady*. Linde Praha, 2008. 223 s. ISBN 978-80-7101-695-2
- TÝČ, V. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 3. vydání. Praha : Linde, 2001, 335 s. ISBN 80-7201-296-7

Články z internetu:

- BŘÍCHÁČEK, T. *Bude mít EU jednotný občanský zákoník?* (on-line) 2010, dostupné z: <http://www.revuepolitika.cz/clanky/1363/bude-mit-eu-jednotny-obcansky-zakonik>, naposledy navštíveno 20.3.2014
- BŘÍCHÁČEK, T. *Bude mít EU jednotný občanský zákoník? (2. díl) K návrhu nařízení o společné evropské právní úpravě prodeje*. (on-line) 2011, dostupné z: <http://www.revuepolitika.cz/clanky/1574/bude-mit-eu-jednotny-obcansky-zakonik-2-dil>, naposledy navštíveno 20.3.2014
- BŘÍCHÁČEK, T. *Trojští koně z bruselské stáje*.(on-line) 2010, dostupné z: <http://www.revuepolitika.cz/clanky/1252/trojsti-kone-z-bruselske-staje>, naposledy navštíveno 20.3.2014
- KOSTELECKÝ, J. *Nová směrnice o právech spotřebitelů – lepší časy pro*

internetové obchody? (on-line) 2011, dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-smernice-o-pravech-spotrebitelu-lepsi-casy-pro-internetove-obchody-75135.html>, naposledy navštíveno 22.3.2014

- *Nový občanský zákoník. Smluvní právo. Konkrétní změny ve zvláštní části.* (on-line), dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/smluvni-pravo/konkretni-zmeny-ve-zvlastni-casti/kupni-smlouva/>, naposledy navštíveno 21.3.2014

- *Press releases database* (on-line) 2011, dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-11-680_cs.htm?locale=en, naposledy navštíveno 20.3.2014

- TOPOL, F. *Velká bouda zvaná „Common European Sales Law“.* (on-line) 2011, dostupné z: <http://euportal.parlamentnilisty.cz/Articles/8436-velka-bouda-zvana-common-european-sales-law-.aspx>, naposledy navštíveno dne 21.3.2014

- RADOŠOVSKÝ, P. *Rozhodné právo v závazkových vztazích z mezinárodního obchodu – pravidla pro určení rozhodného práva – část. II.* (on-line) 2003, dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/rozhodne-pravo-v-zavazkovych-vztazich-z-mezinarodniho-obchodu-pravidla-urceni-rozhodneho-prava-cast-ii-hmotne-normy-v-oblasti-zavazkovych-vztahu-22412.html>, naposledy navštíveno 21.3.2014

Právní předpisy:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady(ES) č. 864/2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II)
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady(ES) č. 593/2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I)
- Směrnice 2011/83/EU o právech spotřebitelů
- Smlouva o fungování Evropské unie, vyhlášená pod č. 111/2009 Sb. m. s.
- Zákon č. 40/1960 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

Ostatní zdroje:

- Zelená kniha komise *O možnostech politiky pro pokrok směrem k evropskému smluvnímu právu pro spotřebitele a podniky*. KOM(2011) 348 v konečném znění, 1.7.2010

-Návrh Evropského parlamentu a Rady *o společné evropské právní úpravě prodeje*. KOM(2011) 635 v konečném znění, 11.10.2011

7.0 Kopie zadání DP

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Vít PELECH
Osobní číslo: R07242
Studijní program: M6805 Právo a právní věda
Studijní obor: Právo
Název tématu: Evropská kupní smlouva a koupě věci movité dle nového občanského zákoníku
Zadávající katedra: Katedra občanského práva

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Dosavadní snahy o unifikaci mezinárodní kupní smlouvy
3. Evropská kupní smlouva
4. Koupě věci movité podle nového občanského zákoníku
5. Závěr

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**
Seznam odborné literatury:
viz příloha

Vedoucí diplomové práce: **Prof. JUDr. Přemysl Raban, CSc.**
Katedra obchodního práva

Datum zadání diplomové práce: **7. února 2013**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2014**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

V Plzni dne 2. července 2013

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
pověřená osoba

8.0 Bibliografické údaje

Jméno autora: Vít Pelech

Studijní program: M6805 Právo a právní věda

Forma studia: Prezenční

Název práce: EVROPSKÁ KUPNÍ SMLOUVA A KOUPĚ VĚCI MOVITÉ
DLE NOVÉHO OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU

Rok: 2014

Celkový počet stran: 75

Počet titulů literatury a pramenů: 37

Počet cizojazyčných titulů literatury a pramenů:

Vedoucí práce: Prof. JUDr. Přemysl Raban, CSc.